

Xəbər
**Ağsuda müəllim
dəm qazından
boğulub
öldü**
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 9-10 noyabr 2016-cı il Çərşənbə № 249 (6570) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**“İrəvana, Qarabağa maneəsiz
gedəcəksiniz, bu, heç də xəyal deyil”**

Bakiya gələn erməni politoloq Xocalı abidəsinin qarşısında baş əydi, üzr istədi, daha sonra QHT təmsilçiləri ilə görüşdü və maraqlı açıqlamalar verdi

yazısı səh.4-də

**Prezident Şahbuzun icra başçısını
vəzifəsindən azad etdi**

yazısı səh.2-də

**Manata başqılar artır-
vəziyyət ciddiləşir**

yazısı səh.3-də

**Azərbaycan kommunistləri Züqanovın
bəyanatına reaksiya verdilər**

yazısı səh.6-də

**Yaxşı erməni varmı -
tanınmışlardan maraqlı cavablar...**

yazısı səh.10-də

**Milli Məclisin komissiya sədrindən
heyrətamiz açıqlamalar**

yazısı səh.6-də

**“Qarabağ yükü” 2017-yə ötürülür -
böyük müharibə riski ilə birgə...**

yazısı səh.11-də

Fikrət Yusifov:

**“İcbari tibbi sığorta ciddi
problemləri həll edəcək”**

yazısı səh.12-də

**Azərbaycanda erməni
“izi” olan məhsullar**

yazısı səh.13-də

**Banklar vətəndaşları kütləvi şəkildə
məhkəməyə verir**

yazısı səh.14-də

**Azərbaycanlıların ölüm səbəbi -
dəhşət saçan statistika**

yazısı səh.15-də

**“Bir məftillə istənilən qulub açma
bilərəm” - açar ustası**

yazısı səh.15-də

Xətai icra hakimiyyətində biabırçı qalmaqal

İCRA BAŞÇISI MÜAVİNİNDƏN

YALVARARAQ ÜZR İSTƏYİB - ŞOK SƏBƏB

Razim Məmmədov ötən həftə kollegiya iclasında 1-ci müavini Rafiq Quluyevi təhqir edib; qarşı tərəfin təkisi əlbəyaxa dava həddinə çatıb; daha sonra başçı müavindən üzr istəyib...

MUSAVAT.CO
onlayn ictimai-siyasi qə

yazısı səh.5-də

“Mehriban düşmənlər” üçbucağı - Türkiyə harada, Azərbaycan da orada...

Region 8 noyabrdan əvvəl və sonra: təhdidlər, yoxsa fərsetlər dönməsi; Ankara bir-biri ilə çekişmədə olan ABŞ və Rusiya ilə münasibətləri balanslaşdırmaq zorundadır... yazısı səh.8-də

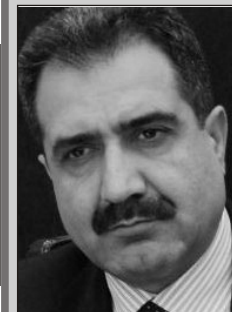
Siyavuş Novruzov:
**“Gərək müharibəyə
başlayıb əraziləri
işğaldan
təmizləyəsən və
girovları da xilas
edəsən”**

yazısı səh.4-də

Turqut Ər:
**“PKK sürətlə işğal
altındaki Dağlıq
Qarabağ və ətrafdakı
boş şəhər və
kəndlərə köçür”**

yazısı səh.9-də

Fərəc Quliyev:
**“Korruptsiya
məmurlarının 100
milyonlarının kredit
borclarına
yöndəlməsi məsələsi
müzakirə oluna bilər”**

yazısı səh.5-də

Prezident Şahbuzun icra başçısını vəzifəsindən azad etdi

Prezident İlham Əliyev Nuruəddin Quliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şahbuz Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

"Report" xəbər verir ki, sərəncamla Nuruəddin Beytulla oğlu Quliyev Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şahbuz Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad edilib.

Prezidentin digər sərəncamı ilə Rafael Qəzənfər oğlu Babayev Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şahbuz Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin olunub.

Vidadi Zeynalovun məhkəməsi baş tutmadı

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin (RYTN) mənimləmədə və vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etməkdə təqsirləndirilən 11 keçmiş əməkdaşının cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başlayır.

Musavat.com xəbər verir ki, prosesə hakim Əfqan Hacıyev sədrlik edəcək.

Cinayət işi üzrə məhkəmənin hazırlıq iclası keçiriləcək. Məhkəmə prosesində V. Zeynalovun vəkili Elxan Süleymanlı bildirib ki, cinayət işinin materialları ilə tanış ola bilməyib. O, tanış olmaq üçün vaxt istəyib.

Hakim onun xahişini nəzərə alaraq iclası noyabrın 16-dək təxirə salıb.

Qeyd edək ki, məhkəmədə araşdırılacaq 517 cildlik cinayət işində 205 şahid qeydə alınıb.

Cinayət işi üzrə 11 təqsirləndirilən şəxs, 1 zərərçəkmiş şəxsin nümayəndəsi, 1 nəfər işə mülki iddiaçının nümayəndəsi var.

Zərərçəkmiş kimi Maliyyə Nazirliyi də tanınıb.

İttihama əsasən, "Bakı Telefon Rabitəsi" İstehsalat Birliyinin baş mühasibi Anar Mustafayev 567 min, "Rabitə Mülki Tikinti" MMC-lərinin direktoru Emin Məmmədov 7 milyon 700 min, "Aztelekom" MMC-nin baş mühasibi Oktay Rüstəmov 250 min, "Optik Rabitə, Tikinti və Quraşdırma" MMC-nin baş mühasibi Səhrab Hümbeşov 600 min, "Azərpoçt" MMC-nin sabiq baş direktoru Qəmbər Bəybalayev 2 milyon, "AzınTelekom" MMC-nin sabiq baş direktoru Cəlil Cəfərov 1,5 milyon və "Təmir Təchizat Servis" MMC-lərinin direktoru Bayram Vəliyev 204 min, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin Aparat rəhbəri Vidadi Zeynalov 8 milyon, "Bakı Telefon Rabitəsi" İstehsalat Birliyinin sabiq rəhbəri Beytulla Hüseynov 10 milyon, "Optik Qurğular" İdarəsinin reisi Namazəli Məmmədov 4 milyon manat mənimləməkdə təqsirli bilinirlər.

□ İKİN MURADOV

Dollar bahalaşmaqda davam edir - rəsmi məzənnə 1.70-ə çatır

Azərbaycan Mərkəzi Bankı (AMB) noyabrın 10-na olan USD/AZN rəsmi məzənnəsini açıqlayıb. AMB-dən "APA-Economics"-ə verilən məlumata görə, USD/AZN rəsmi məzənnəsi noyabrın 8-i ilə müqayisədə 0,58% artaraq 1,6782 səviyyəsində müəyyən olunub. Xatırladaq ki, noyabrın 8-də dollar 1,6686 manata bərabər olub.

Ağsuda müəllim dəm qazından boğularaq ölüb

Ağsu rayonunda bədbəxt hadisə baş verib. APA-nın yerli bürosunun xəbərinə görə, hadisə rayonun Qəşəd kəndində qeydə alınıb. Kənd sakini, 1950-ci il təvəllüdü Abdullüseyrov Oqtay Abdullüleyli oğlu yaşadığı evin hamamında kənd üsulla quraşdırılan su qızdırıcısından içəri daxil olan dəm qazından boğulub.

Ailə üzvləri hadisədən gec xəbər tutublar və 66 yaşlı kişi dəm qazından boğularaq ölüb.

Oqtay Abdullüseyrov Qəşəd kənd orta məktəbinin müəllimi olub.

Faktla bağlı Ağsu Rayon Prokurorluğu tərəfindən araşdırma aparılır.

Banklar dollar satışını dayandırır

Ekspertlər bildirirlər ki, banklar tələb olunan valyutani bazara çıxara bilmirlər, çünki...

Ölkə bankları yenidən dollar satışını dayandırdılar. Bildirilir ki, bankların əksəriyyəti dollar satmırlar. Bankların bir hissəsi isə limitlə dollar satışı həyata keçirirlər. Ekspertlər dollar satışından imtinaın səbəblərini musavat.com-a açıqlayıblar.

Ekspert Natiq Cəfərli məsələ ilə bağlı musavat.com-a açıqlamasında bildirib ki, son günlər dollara olan tələbat kifayət qədər sürətlə artıb: "Amma Mərkəzi Bankın və Neft Fondunun imkanları məhduddur, artan tələbatı sona qədər ödəyə bilmirlər. Keçirilən son hərracda tələb təklifdən üç dəfə çox olub. Yeni bankların valyutaya tələbi Mərkəzi Bankın təklif etdiyi valyutadan üç dəfə çox olub. Rəsmi məzənnə hərraclarda 1,68 səviyyəsinə yaxınlaşıb. Bu, bir daha göstərir ki, valyutaya kifayət qədər böyük tələb var. Bu tələb gözlənilən idi. Çünki hər ilin sonunda büdcə xərcləmələrində də artım baş verir. Qarşıdan yeni il bayramı gəlir, idxal mallarına tələb artacaq. İdxal mallarına tələb artdıqca, valyutaya tələb artacaq. Ənənəvi olaraq, yeni il bayramlarında Azərbaycan və təndaşlarının az bir hissəsi xarici ölkələrə gedir. Bu səfərlər öncəsi həmişə valyutaya tələb artır. Bu da indiki dövrdə valyutaya tələbin artmasına səbəb olub. Banklar bunu çatdırı bilmir.

Bankların ehtiyatları kifayət qədər məhduddur ki, tələb olunan valyutani bazara çıxara bilmirlər. Bu bankların özlərində də ciddi problem var. İlin sonunda bir çox banklar xarici kreditör qarşısında olan öhdəliklərini yerinə yetirib borclarını bağlamalıdır. Borclarının bağlanması problem olduğu, hətta özləri valyutaya ehtiyac duyduqları üçün hərracda əldə etdikləri valyutani bazara çıxarıb satmaq istemirlər. Çünki öz ehtiyatları üçün lazımdır. Bütün bu problemləri bir-birinin üstünə gəldikdə, indiki şərait yaranır və banklar valyuta satmaqdan imtina edirlər.

Qeyd edək ki, bir çox ekspertlər bəzi banklar tərəfindən dollar satışına yenidən

məhdudiyyətlərin tətbiq olunmasını bank sektorunda sistem daxili problemlərin nəticəsi kimi izah edirlər. Bildirilir ki, milli valyutanın məzənnəsi uzunmüddətli, strateji baxımdan hansı səviyyədə olmasın əsasən tədiyyə balansını və digər mühüm makroiqtisadi göstəricilərlə bağlıdır. Hökumətin iqtisadi siyasətində prioritet istiqamət isə həmin makroiqtisadi göstəricilərdə struktur cəhətdən müsbət dinamikanın formalaşdırılmasından ibarət olmalıdır. Ekspert Fikrət Yusifov musavat.com-a bildirib ki, bu, bəzi bankların daxili problemləridir. Onun fikrincə, ölkə üzrə valyuta bazarında durum sabitdir.

□ RÖYA

"Ermənistanda hakim təbəqə xalqa qarşı soyqırım törədir" - Vahan Martirosyan

Ermənistanda həyasızcasına hakimiyyəti saxlayan və Xocalı soyqırımını törətmiş insanlar indi erməni xalqına qarşı soyqırım törədir.

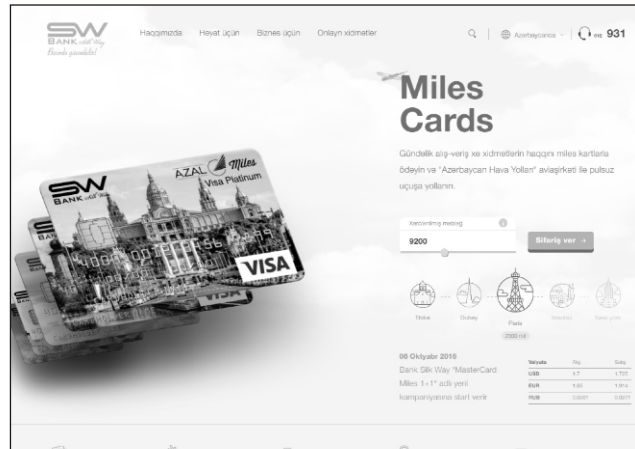
"Trend"-in məlumatına görə, bu sözləri "Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münasibəti: əsas maneələr və nizamlanma perspektivləri. Ermənistan və Azərbaycan baxış" mövzusunda bu gün Bakıda keçirilən konfransda erməni hüquq müdafiəçisi Vaan Martirosyan deyib.

V.Martirosyan deyib: "Onlar erməni xalqından Bakıda erməni kilsəsinin bütünlüklə saxlanmasını, burada 30 min erməninin yaşadığını gizlədirlər, hansı ki, mən onlarla görüşmək imkanı əldə etdim".

O qeyd edib ki, Ermənistanda vəziyyət tam əksinədir:

"Məscidlər dağıdılır, tarix silinib yenidən yazılır. Ermənistan KİV-ləri bu tədbir barədə heç nə yazmayacaq".

O, həmçinin qeyd edib ki, Ermənistanda müharibənin onlara xeyir gətirdiyini deyə biləcək bir adam da tapmaq olmaz: "Bunu yalnız sayı 500-ü keçməyən hakim təbəqənin nümayəndələri deyə bilər. Onlar bu münasibətdən qazanc əldə edirlər".

"Bank Silk Way"ın yeni saytı istifadəyə verildi

"Bank Silk Way" tam yenilənmiş www.banksilkway.az korporativ saytını istifadəyə verib. Bu barədə şirkətdən musavat.com-a verilən məlumatda bildirilir: "Yenilənmiş sayt bankın korporativ standartlarına uyğun olaraq müasir dizaynı, fərqli struktur və istifadədə asan olması ilə fərqlənir. Sayt hazırlanan zaman istifadəçinin bu sahədə gündəlik tələbatı, apardığı bank əməliyyatları nəzərə alınmışdır.

Saytın birinci səhifəsində istifadəçilər yeni bank məhsulları, digər yeniliklər və dəyişikliklər haqqında məlumat ala biləcəklər. "SW Bank Miles" layihəsi və "SW Club" endirim sistemi haqqında hər bir məlumat rahatlıqla əldə ediləcəklər. Eyni zamanda saytda plastik kartların onlayn sifariş, kredit və kommunal borcların onlayn ödənişi, onlayn məsləhətçi və "məne zəng" xidmətləri də təqdim olunub. Saytda həmçinin bankın fəaliyyətinin fundamental istiqamətləri, bankın fəlsəfəsi, inkişaf strategiyası, maliyyə göstəriciləri ilə tanış olmaq mümkündür.

Xatırlatmaq istərdik ki, "SW Bank Miles" kartı bank kartının üstünlüklərini və "Azal Miles" proqramının iştirakçısının imtiyazlarını özündə birləşdirən birgə ödəniş kartıdır. Gündəlik alış-veriş və xidmətləri Miles kartı ilə ödəyən kart sahibi öz hesabına ballar toplayır. Ballar dünyanın istənilən valyutası ilə həyata keçirilən ödənişlər zamanı əlavə olunur. Ballar həmçinin "Azerbaijan Airlines" aviashirkətinin reyslərindən istifadə edərkən toplanır.

Ödənişləri "miles kartları" ilə həyata keçirin - endirimlər və ballar qazanın.

Bankın məhsul və xidmətləri barədə daha ətraflı məlumat almaq üçün www.banksilkway.az saytına, (012) 931 Sorğu Mərkəzinə və ya Bankın rəsmi facebook səhifəsinə müraciət edə bilərsiniz. <https://www.fb.com/swbankmiles>

Bu gün Bayraq Günüdür

9 noyabr Azərbaycanda Dövlət Bayrağı Günüdür. Azərbaycanın üçrəngli bayrağı dövlət rəmzi olaraq Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Hökumətinin 1918-ci il 9 noyabr tarixli iclasında qəbul olunub. 1991-ci il fevralın 5-də Azərbaycan Ali Sovetinin qərarı ilə hazırkı üçrəngli və ay-ulduzlu bayraq müstəqil respublikamızın dövlət bayrağı elan edilib.

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin 2009-cu il noyabrın 18-də imzaladığı sərəncamla 9 noyabr tarixi Dövlət Bayrağı Günü kimi qeyd olunur və qeyri-ış günüdür.

2010-cu il sentyabrın 1-də İ.Əliyevin iştirakı ilə Dövlət Bayrağı Meydanının - Bakı şəhərinin Bayıl sahəsində yerləşən memorial abidə-istirahət parkının təntənəli açılışı olub. 162 metr yüksəklikdə dalğalanan Azərbaycan bayrağı dünyanın ən yüksək bayrağıdır. İnşa olunmuş dayaqın hündürlüyü 162 m, bünövrəsinin diametri 3,2 m, bünövrənin üst hissəsinin diametri 1,09 m-dir.

Bayrağımızdakı üç rəngin ifadə etdiyi və XX əsrin əvvəllərindəki milli istiqlal ideologiyamızın üç təməl prinsipini təşkil edən "Türkçülük, islamçılıq və müasirlik" formülünün müəllifi görkəmli Azərbaycan mütəfəkkiri Əli bəy Hüseynzadədir.

Tanınmış jurnalist Zabil Müqabiloğlu ağır durumda

1 saylı Şəhər Kliniki Xəstəxanasında olan jurnalist Zabil Müqabiloğlunun vəziyyəti çox ağırdır.

Lent.az-ın jurnalistin yaxınlarından əldə etdiyi məlumata görə, noyabrın 7-də şəhər saatlarında 1 saylı Şəhər Kliniki Xəstəxanasının reanimasiya şöbəsinə yerləşdirilən Z.Müqabiloğlu palataya köçürülüb.

Qeyd edək ki, Zabil Müqabiloğlunun qaraciyərində bərkimə yaranmış üçün qan dövranında problem yaranıb və xəstənin qida borusunda vena partlayıb.

Xatırladaq ki, Zabil Müqabiloğlu uzun illər "Yeni Müsavat" qəzetində redaktor vəzifəsində çalışıb. Son illər işə təsisçisi olduğu "Gunxeber.com" saytına rəhbərlik edib.

*Şəninə vəsf etməyə yetər, qüdrətim yetər,
 Ulduzunu, ayını göydə mələklər öpər,
 Sən ey istiqlalının əbədiyyət sancağı, –
 Azərbaycan bayrağı!*

AZƏRBAYCAN XALQINI

9 NOYABR – DÖVLƏT BAYRAĞI GÜNÜ

*münasibəti ilə təbrik edir,
 Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin
 yadigarı və Azərbaycan dövlətinin
 suverenlik rəmzi olan bayrağımızın
 hər zaman ucalmasını arzulayırıq!*

Manata basqılar artır vəziyyət ciddiləşir

Ekspertlər bildirirlər ki, hökumət də manatın möhkəmlənməsini istəmir

Ölkə əhalisinin yenidən dollara tələbatı artıb. Bu isə həm də növbəti devalvasiya təhlükəsi kimi qiymətləndirilir. Belə ki, ölkədə fəaliyyət göstərən kommersiya bankları tərəfindən bu ilin sentyabr ayında nağd xarici valyuta ilə mübadilə əməliyyatları çərçivəsində əhaliyə 65,668 milyon ABS dollarının xalis satışı həyata keçirilib. Mərkəzi Bankdan verilən xəbərdən görə, fevral, aprel və may aylarında əhalidən xalis dollar alışı həyata keçirən banklar yenidən satışa keçib. Ümumiyyətlə, 2016-cı ildə kommersiya banklarının əhaliyə xalis valyuta satışı 280,999 milyon dollar təşkil edib. Keçən ilin sentyabrında isə bankların əhaliyə xalis valyuta satışı 93,525 milyon dollar olub.

Ekspert Rəşad Həsənov musavat.com-a açıqlamasında bildirdi ki, hökumət onsuz da manatın kəskin şəkildə möhkəmlənməsində maraqlı deyil: "Valyuta bazarlarında yaranan ajiotajın qarşısının alınması üçün ölkənin sosial-iqtisadi sferasında baş verən mənfəət trendlərinin çəkilməsi məqsədilə müəyyən önlemlərin həyata keçirilməsinə baxmayaraq, manatın güclənməsini hökumət istəmir. Manatın kəskin şəkildə möhkəmlənməsinə də artıq şə-

rait yaratmayacaq. Amma ilin sonuna qədər manatın ucuzlaşmamasını təmin etməyə resurslar var".
 Ekspert Vüqar Bayramov isə qeyd edib ki, dollara artan tələb Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatlarının son 1 ayda 4,13 milyard dollardan 4,0 milyard dollaradək azalmasına səbəb olub: "Mərkəzi Bankın rezervlərində iyuldan müşahidə edilən azalma tendensiyası isə davam etməkdədir. Dollara tələb artmaqda davam edəcək. Ara-

da "manatın qısa dalğaları" ola bilər, amma bu heç də bazarda uzun müddətli təsirə malik olmayacaq. Bu baxımdan, dollara tələb artmaqda davam edəcək. Bir tərəfdən ilin sonunadək idxalın artması, özəl və dövlət müəssisələrinin borc ödənişləri və bayram səfərləri xarici valyuta

tələbi artıracaq. Digər tərəfdən, Mərkəzi Bankın rezervlərinin 4 milyard dollarlıq "psixoloji qapının" ağızında dayanması, neftin qiymətinin proqnozlaşdırıldığı kimi aşağı düşməsi və Neft Fondunun büdcə transfertlərinin azalması manata təzyiqlər artırır. Belə olan

halda, öncədən proqnozlaşdırıldığı kimi, Mərkəzi Bankın liberal üzən valyuta rejiminə keçməsi daha da real görsənir. Bütün hallarda isə "dollar növbəti aylarda da valyuta bazarımızda topu öz meydançasında" asanlıqla saxlaya biləcək".

Ekspert Natiq Cəfəri də qeyd edib ki, hökumət manatın ucuz olmasında maraqlıdır: "Hökumət millətə o qədər aldırdı ki, hələ də bəzi vətəndaşlar manatın son günlər ucuzlaşmasını bir "oyun" kimi görürlər. Düşünürlər ki, bir müddət sonra dollar yenə manata qarşı ucuzlaşa bilər. Oyun çoxdan bitib, ilin sonuna qədər manata bərbəşə və dolaylı basqılar çox olacaq. Mərkəzi Bankın ehtiyatları yenə psixoloji hədd olan 4 milyard dollara düşüb, bundan aşağı düşməsinə hökumət istəmir. Neft Fondu bu il büdcə və büdcədən kənar layihələr üzrə öhdəlikləri yerinə yetirmək üçün təxminən, 5 milyard dollar satmalı idi, artıq 4 milyard 344 milyon dollar satıb. Deməli, son 2 ayda cəmi 650-700 milyon dollar satmalıdır, orta aylıq dollar tələbatı isə ölkədə 600-800 milyon dollar arasındadır. Dekabr ayında isə tələbat sürətlə artacaq, orta aylıq tələbatı kəçəcək. Yeni ilə görə idxal mallarının ölkəyə gətirilməsi artacaq və vətəndaşların bir qismi bayramları xaricdə keçirəcək. Hər iki hal dollara tələbatı artıracaq. FES dekabrın 15-16-da faizi artıracaq, deməli, bütün dünyada dollar bahalasaq. Neft son günlərdə 11-12 faiz dəyər itirib, yenə də ucuzlaşa bilər. Bütün

bu faktorlar manata basqıları artırır, ona görə də dolların bahalaşması davamlı olacaq. Həmçinin hökumət özü də ucuz manatda maraqlıdır ki, Mərkəzi Bankın və Neft Fondunun ehtiyatlarına daha çox qənaət etsin".

Ekspert Samir Əliyev isə bildirdi ki, ilin sonuna kimi dollara tələbat yüksək səviyyədə olacaq. Onun fikrincə, fəvqəladə hadisə baş verməyə, ilin sonuna bir dollar 1,80 manat olacaq. "Neft kəskin ucuzlaşmasa, siyasi gərginlik olmasa, maliyyə panikası yaranmasa, ən aşağı rəsmi məzənnə 1,80 olacaq. Amma 2 manatdan da çox ola bilər. Burada daxilə əsas məsələ hökumətin nə etmək istəməsi ilə bağlıdır. Görəsən, ölkənin maliyyə kapitanları manatı ucuzlaşdırmaqda maraqlıdırlarmı? Burada monetar siyasət həyata keçirən Mərkəzi Bankla fiskal siyasət yürüdən Maliyyə Nazirliyi arasında fikir ayrılığı yaranır. Mərkəzi Bank manatın məzənnəsinin saxlanılmasına, inflyasiyaya məsuldur. Devalvasiyalarda ən çox zərbəni Mərkəzi Bank alır. Maliyyə Nazirliyi isə fiskal qurum olaraq büdcənin icrasına məsuldur. Milli valyuta ucuzlaşanda qiymətlər bahalaşır. Qiymətlər bahalaşanda isə vergi daxilolmaları artır. Maliyyə Nazirliyi manatın devalvasiyasında maraqlıdır. Hökumət də buna maraqlı görünür, çünki manat real dəyərini bazarda tutmayıb",- deyir ekspert "qafqazinfo.az"a bildirdi.

□ Rəya RƏFİYEVA

"Hyatt Regens" hoteli önündə iki ayrı-ayrı izdiham kütləsi toplanmışdı. Bir tərəfdə təqaüdcülər bankomat qarşısında yığılmışdı, digər tərəfdə jurnalist tayfası. Hər iki izdiham kütləsini eyni etiraz, narazılıq hissi birləşdirirdi - bankomatlarda pul kütləsi yoxdur, jurnalistlərin bəzilərinə, o cümlədən bizi içəri buraxmırdılar.

Hotel ətrafında güclü təhlükəsizlik tədbirləri həyata keçirilirdi - hərbi geyimli şəxslər, itləri irəli buraxıb yan-yörəni qarış-qarış yoxlayırdılar. İtlər, özüm şahidəm, hərdən itaətdən çıxır, həddini aşır, qonaqları da qoxulayıb iyləyirdilər. Biz də bu xoşagəlməz sınağa, yoxlamaya məruz qaldıq. Bir də gördüm, köpəklər üst-başımı, çantamı iyləyib ətrafımda gəzişirlər. Pəncələriylə üstümə dirmaşırdılar az qala.

QHT Şurasının mətbuat xidmətinin rəhbəri Elməddin Behbud bunu gördükdə əvvəl çaşdı. Diksindi. Gözlərindən oxudum "səbirli ol, qorxma, bərəndə məruzə etmişəm, bəlkə səni az sonra içəridəki konfransda dəvət etdilər".

Lakin bir təhlükə ocağı tam nəzarətsiz idi, qapıda akasiya ağaclarından, bir də gördüm, şşşşarrapp, bir meymun almısa ayrılıb yerə çirpildi, ətrafa səs saldı. Bu vaxt həm itlər diksinirdi, həm də bizim kimi qapı ağzına yığılmış jurnalist babalar. Təhlükəsizliyimizi təmin edən mülkü geyimlilərə baxıb bir detali tutdum - pəncələrinin aşağıdakı son düymələri açıqdır. Səbəb aydındı-tapançaya əl atdıqda maneəyə rast gəlməsinlər. Hər cür terrorçuya, şübhəli kəslərə, zəmanəmizin müasir bin ladenlərinə anında cavab verə bilsinlər.

Ətrafıma fikir verib gördüm ki, yan-yörəmdə üçüncü aşağı düyməsi açıq bir xeyli naməlum şəxs gəzişir. Bəzilərinə bu formatda ilk dəfə gördüm. Yüz illik tanışlığımın əslində kim olduğunu ancaq indi aşkarlayırdım.

Bakıdakı diplomatik korpus nümayəndələri bir-bir gəlib qeydiyyat düşür, maneəsiz içəri daxil olurdular. ABŞ səfirliyi nümayəndəsini, həə, elə bil rusiyalı həmkarı güdüb təqib edirdi. Amerikalı diplomat qapıda görününce, ardınca anında bir rusiyalı mütəxəssis peyda oldu.

Aramızdan balıq kimi sivişib keçdi.

Azərbaycan Qeyri-Hökumət Təşkilatları Forumunu təmsil edən Rauf Zeyni bütün bu xirdalığlara fikir verdiyimi görüb tez mənə yaxınlaşdı. "İlk imkan ələ düşüncə, sizi içəri dəvət edəcəyəm" deyib əsəblərimi xeyli sakitləşdirdi.

Dedilər, gözlə, mən də sakitcə gözləyirəm. Yüngül ge-

0
COM/MƏHƏMMƏD TÜRKMƏN

"İrəvana, Qarabağa maneəsiz gedəcəksiniz, bu, heç də xəyal deyil"

gedəcəksiniz, bu, heç də xəyal deyil"

Bakıya gələn erməni politoloq Xocalı abidəsinin qarşısında baş əydi, üzr istədi, daha sonra QHT təmsilçiləri ilə görüşdü və maraqlı açıqlamalar verdi

USA VAT.COM/MƏHƏMMƏD TÜRKMƏN

yimli, qısa ətkli, göy-göz bir xanım, sənəd-zad göstərmədən, etinasızcasına böyrümüzden keçəndə dərdimiz yenə təzələnilir.

Hamımız eyni anda köksümüzü ötürüb, dərindən bir "ah!" çəkirik.

Lakin haqqın.az saytının

Önündəki təqaüdcü kütləsi getdikcə sayca artır. İzdiham böyüyüb gəlib çatır bizə. Jurnalist tayfasının ac təqaüdcülərlə birləşmək təhlükəsi yaşanır bir an hotel qapıları önündə. Vəziyyət də məhz, bax, bu nöqtədə, bu məqamda tam dəyişir.

Bakıya İsveçdən gəlmiş erməni jurnalisti Vahe Avetyan bu vaxt qəfil qapıda görünüb aramızdakı pıçhapıçı, şəkk-şübhələri artırır. Qulaqlarıma inanmıram: "Səhər-səhər Avetyan əlində gül çələngi gedib "Xocalı qurbanları" heykəli önünə. Başını heykəl önündə əyib".

USA VAT.COM/MƏHƏMMƏD TÜRKMƏN

dələrinə içəri, bax, bu cür maneəsiz buraxmazdılar. Qapıda durub bir an bunun dəqiq monitorinqini aparır, jurnalist həyatının pərdəarxasına dəqiq bələd olurlar.

Saat artıq 11:00-ı keçir, bizi isə hələ də içəri buraxmayırlar. Bankomatlarda da pul yoxdur...

Çıxışların bir qismini eşitməməm də, barələrində çox sözlər eşitdim "Hyatt Regensy" hotelinin bu "Quba" zalında. Rusiya nümayəndəsinin, hörmətli Rauf Zeyni və digər təşkilatçılarla ayrıca səmimi görüşü diqqətimdən qaçmır. Politoloq Rasim Ağayevini çıxışını da eyni axarda görüb beynimdə bəzi qənaətlərə gəlirəm. Hiss edirəm sülhmeramı prosesə, xalq diplomatiyasına, deyəsən, bu dəfə Rusiya tərəfi də fəal qoşulub. Hər halda, məclisdə Amerika və Rusiya tərəflərinin rəqəbəti göz önündəydi. Ətrafına hərdən tərs-tərs baxan Amerika nümayəndəsi böyrümdə əyləşmişdi. Hərəkətlərindən narahatlığımı sezirdim.

Məclisdəki ermənilərin ikincisi Vaan Martirosyan da yaxşı danışdı bu konfransda. Xalqlararası dialoqa böyük ehtiyac yarandığını xüsusi vurğuladı. Maraqlı bir detala diqqətimizi yönəltdi - "Hər iki tərəfdə 2000 fəal iştirakçı olsa, proses qarşılınmaz hala gələcək, biləsiniz".

İkinci fasildən sonra moderator Rauf Zeyni media iştirakçıları üçün vacib məlumat açıqladı: "Syuzanna Caqinyan, konfransın bir başqa məruzəçisi hələ yoldadır. Hər an məclisimizdə peyda olmağı mümkündür. Gözləyək. Alınmasa, o, konfransa skayp vasitəsilə qoşulacaq".

"Bakı erməniləri ilə görüşləriniz, necə, baş tutdu mu" sualımı, ilk firsətdə Vaan Martirosyana ünvanladım. Sualımın cavabı çox da yubanmadı: - Bakı erməniləri ilə hələ İsveçrədən tanışam. Bakıda o görüşləri davam etdirdik.

Saat 12:00-dır artıq. Bu vaxt kimse arxadan qulağıma pıçıldayır: "Məclis bitənəcən eşiye bircə sətir mesaj belə sızmayacaq şərti altında sizi içəri buraxmağa hazırıq".

Başımın bircə təqdirədirici hərəkətiylə razılığımı bildirirəm. Naməlum bir şəxsin arxasınca düşüb, ikinci mərtəbəyə qalxıram.

İçəridə artıq nə vaxtdır konfrans davam edir. İrimi qyas-

YAP-dan Kəlbəcər girovları ilə bağlı açıqlama

Siyavuş Novruzov: "Gərək müharibəyə başlayıb həmin əraziləri işğaldan təmizləyəsən və girovları da xilas edəsən"

"Düşmən girovluğunda olan insanların vəziyyəti təbii ki, ağır olacaq. Biz yaxşı bilirik ki, Ermənistan nə beynəlxalq hüquqa, nə insani qaydalara, nə də beynəlxalq təzyiqlərə məhəl qoyan ölkə deyil. O dövlətin başında hərbi cinayətkar dayanırsa, onda oradakı vəziyyət aydındır. Həmçinin girov götürülmüş insanların da vəziyyəti bəlli olur".

YAP icra katibinin müavini, deputat Siyavuş Novruzov bu fikirləri Kəlbəcərdə girov götürülən Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevin vəziyyətinin ağır olması, həyatına təhlükə yaranması barədə onların ailə üzvlərinin dediklərinə münasibət bildirərək söyləyib. "Yeni Müsavat"ın girovları azad etməyin yolları barədə sualına cavabında hakim partiya funksioneri bildirib ki, rəsmi Bakı bununla bağlı bütün istiqamətlərdə əlindən gələni edir: "Bununla bağlı ATƏT-in həmsədrələrinə, Rusiyanın Xarici İşlər Nazirliyinə - girovların biri Rusiya vətəndaşdır - ayrı-ayrı dövlətlərə, BMT-yə müraciətlər olub. Hətta dini qurumların toplantısında bununla əlaqədar Şeyx də müraciət edib. Prezident səviyyəsində də bu məsələ qaldırılıb. ATƏT PA, NATO, AŞ PA səviyyəsində də bununla bağlı çağırışlar olub. Beynəlxalq hüquqa əsasən girovlar sağ-salamat geri qaytarılmalıdır".

Beynəlxalq təcrübədə girovları xilas etmək üçün əməliyyatlar keçirilir. Azərbaycan bu hüququndan istifadə edə bilərmi? S.Novruzov bunun elə də asan olmadığını diqqət çəkib: "Deyək ki, belə əməliyyatları Amerika keçirir. Kifayət qədər güclü dövlətdir, geniş kəşfiyyat məlumatlarına malikdir. Amma Azərbaycanla Ermənistanın 1007 km-lik sərhədi var. Hər yer döyüş bölgəsidir, hər tərəfdə əsgərlər dayanıb. Əməliyyat odur ki, gərək müharibəyə başlayasan. Gərək müharibəyə başlayıb həmin əraziləri işğaldan təmizləyəsən və girovları da xilas edəsən. Azərbaycan indiki halda məsələlərin sülh yolu ilə, itkisiz həll olunması variantına üstünlük verir. İşğalçı Ermənistanın konstruktiv mövqeyə gəlməsi üçün beynəlxalq aləm əlindən gələni etməlidir".

Qeyd edək ki, bir neçə gün əvvəl Dilqəm Əsgərovun oğlu Kürdoğlu Əsgərov atasının taleyindən narahat olduğunu, hətta özünün onunla görüşmək üçün getmək istədiyini demişdi. Buna səbəb isə digər girov Şahbaz Quliyevin "Dilqəmi harasa apardılar" yazması olub. Daha sonra Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin (BQXK) əməkdaşları Dağlıq Qarabağda saxlanılan azərbaycanlılara baş çəkdi. BQXK-nın nümayəndələri Dağlıq Qarabağda saxlanılan azərbaycanlılara ailələrindən məlumatlar çatdırıb, onlardan da ailələri üçün məlumat alıblar. Ancaq girovların ailə üzvləri düşmən əlində olan bu şəxslərə görə ciddi şəkildə narahatdır.

Xatırladaq ki, 2014-cü ilin iyul ayında Rusiya vətəndaşı Dilqəm Əsgərov və Azərbaycan vətəndaşı Şahbaz Quliyev Kəlbəcərdə öz ata-baba yurdlarını ziyarət etmək istəyərkən Ermənistan əsgərləri tərəfindən girov götürüldüblər. Azərbaycan vətəndaşı Həsən Həsənov isə güllələnərək öldürülüb. H. Həsənovun meyiti düşməndən alınaraq Bakıda dəfn edilib. İşğal altındakı Dağlıq Qarabağda D. Əsgərov və Ş. Quliyev üzərində qanunsuz "məhkəmə" qurulub. "Məhkəmə"nin qərarı ilə D. Əsgərov ömürlük, Ş. Quliyev isə 22 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

□ Cavid TURAN

- **Bəs xalqlarımız arasında sülh nə vaxt bərpa olacaq?**

Martirosyanın üzündən təbessüm dalğası keçdi.

- Beş il. Beş il sonra görəcəksiz, aramızda sülh bərpa olacaq. İrəvana, Qarabağa maneəsiz gedib-gəlmə imkanı qazanacaq. İnanın... bu, heç də

xəyal deyil...

"Bu, heç də xəyal deyil" ifadəsi, lap yerinə düşdü sanki.

Düz sözümdür, istədim bu ifadəni hazırladığım reportajın başlığına yerləşdirim.

□ Həmid HERİSÇİ
Fotolar: Məhəmməd TÜRKMƏN

Xətai icra hakimiyyətində biabırçı qalmaqal

Paytaxtın ən böyük prayonlarından biri olan Xətai rayonu haqda mediada vaxtaşırı xəbərlər dərc edilir. Bu xəbərlərin əksəriyyəti neqativ olur. Ən çox yaşıllığın məhv edildiyi rayon kimi də Xətai ilk sırada dayanır. Google axtarış portalında "Xətai yaşıllıq", "Xətai ağac" sözləri ilə axtarış verdikdə, monitora ağacların kəsilməsindən, yaşıllıqların qırılmasından bəhs edən onlarla məqalə çıxır.

Bu rayonun icra hakimiyyəti başçısı Razim Məmmədov xalq arasında yaşıllıqlar terrorçusu, ağac qatili adı ilə də tanınır. Hələ mərhum prezident Heydər Əliyevin Azərbaycan SSR vaxtında Xətai rayonunda saldığı yaşıllıqların xeyli hissəsini Razim Məmmədov vəzifəyə gəldiyi ilk günlərdən başlayaraq məhv etdirib. Deyilənə görə, o, Xətai ərazisində satmadığı boş torpaq qoymayıb. Mətbuatda dəfələrlə yazılmasına baxmayaraq, Razim Məmmədov bu anti-humanist əməllərini dayandırmır. Onun Gəncə prospektində, M.Hadi küçəsində, Nobel prospektində və digər ünvanlarda sıralanan şam, küknar və zeytun ağaclarını, başqa yaşıllıq zolaqlarını gecə ikən məhv etdirib, yerini işbazlara külli miqdarda pul qarşılığında satdığı haqda da çox yazılıb.

Razim Məmmədov o məmurlardan ki, indiyədək heç bir qəzet, sayt, agentlik əməkdaşı ona zəng edib, bir cümlə açıqlama ala bilməyib. Mediaya tam qapalı başçıdır. Baxmayaraq ki, Xətai əhalisi sayına görə paytaxtın ən iri rayondur (01.01.2014-cü il tarixinə olan statistika görə, əhalisi 267.2 min nəfərdir), həmçinin ən çox problemi olan rayonlardan da

İcra başçısı müavinindən

yalvararaq üzr istəyib - şok səbəb

Razim Məmmədov ötən həftə kollegiya iclasında 1-ci müavini Rafiq Quluyevi təhqir edib; qarşı tərəfin təkisi əlbəyaxa dava həddinə çatıb; başçıya çox yuxarılardan sət tapşırıq verilib: "Get, Rafiqdən üzr istə, əks halda, sən özünü işdən qovacağın"...

biri məhz Xətəidir. Fəqət İH başçısı olaraq R.Məmmədov və aparatı jurnalistlərin heç bir sorğusunu cavablandırmır. Amma Razim Məmmədovun son aylar başı dərdədən açıl-

mir. Mətbuatda onun haqqında ən müxtəlif məlumatlar dolaşır. Məsələn, bir neçə ay öncə qəzetlərdə yazılmışdı ki, R. Məmmədova qarşı qara maskalılar tərəfindən əməliyyat keçirilib.

Bu cür əməliyyatlar adətən "yuxarılara" sayğısızlıq edən, bəzi tapşırıqları, tələbləri qulaqardına vuran məmurlara qarşı aparılır. Məsələn, 2007-ci ildə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin baş-

çısı Hacıbala Abutalıbovun da analoji əməliyyatla cəzalandırıldığına dair ciddi iddialar var. Bu barədə qəzetlərdə detallı məlumatlar gedib. Bildirilir ki, Razim Məmmədov da cızığından çıxdığı üçün bu cür sət cəzayla qulaqburması alıb.

Razim Məmmədovun ən böyük cəzası isə bugünlərdə verilib. Onun ən yaxın çevrəsindən "Yeni Müsavat"a ötürülən məlumatda bildirilir ki, ötən həftə Xətai RİH-də keçirilən kollegiya iclasında qalmaqal yaşanıb. Başçı özünün 1-ci müavini Quluyev Rafiq Çəpər xan oğlu ilə dalaşmış. R.Məmmədov müavini hansısa tapşırığı vaxtında etmədiyi üçün danlamaq istədikdə, qarşı tərəfin sət təkisi ilə üzleşib. Mənbənin bildirdiyinə görə, Rafiq Quluyev icra başçısına hamının gözü qarşısında "bağırma, səndən qorxan yoxdur, özünü yığışdır, yoxsa sən üçün pis olar", deyib. Bundan sonra icra başçısı möhkəm qəzəblənib və 1-ci müavini iclasdan qovmaq istəyib. Şahidlərin bildirdiyinə görə, R. Quluyev iclası tərk etmək istəməyib. "Məni bu vəzifəyə cənab prezident qoyub, sən kimsən", deyə etirazını bildirib. Mənbə iddia edir ki, bundan sonra tərəflər arasında az qala əlbəyaxa

ki, Rafiq Quluyev iclasdan çıxdıqdan sonra Prezident Administrasiyasında olub. O, kollegiya iclasında başçı tərəfindən ağır formada təhqir olunduğunu deyib. Sübut kimi iclasdan çəkilən videonun ortaya qoyulmasını təklif edib.

Mənbəmizin məlumatında deyilir ki, Rafiq Quluyev hakimiyyətdə çox böyük və qüdrətli bir klanın adamıdır. Onun incidilməsinə, təhqir edilməsinə, kollegiyadan qovulmasına həmin klanın böyükləri sət təkisi veriblər. Bundan sonra Razim Məmmədov bəlli bir ünvana çağırılaraq sonuncu dəfə xəbərdarlıq edilib. Onun nəzərinə çatdırılıb ki, ya işdən çıxarılacaq, həbs ediləcək, ya da gedib 1-ci müavindən üzr istəyib, onu işə qaytaracaq. Razim Məmmədovun qarşısında ağır bir tələb də qoyulub: "Get, kollegiyanı topla, həmin insanların qarşısında Rafiq Quluyevdən üzr istə". Bundan sonra bərk qorxuya düşən Razim Məmmədov təcili kollegiya iclasını çağıraraq və 1-ci müavini Rafiq Quluyevdən üzr istəyib. Şahidlərin deməsinə görə, R. Quluyev onunla bir yerdə işləməyin mümkün olmadığını deyib. Mənbə iddia edir ki, Razim Məmmədov hamının gözləri qarşısında Rafiq Quluyevə rəsmən yalvararaq, onu birtəhər yola getirib.

Hələ 2015-ci ilin aprel ayında Xətəidə yanan binaya görə Razim Məmmədovun vəziyyətinin çətin olduğu deyilirdi. Bu hadisədən sonra onun yaxın vaxtlarda vəzifədən çıxarılacağı iddia olunur. Əgər Razim Məmmədovu öz müavinindən üzr istəməyə məcbur edəblərsə, bu, onun çələminin sındırıldığı anlamına gəlir. Görünür, onu da Salyanın sabiq icra başçısı Tahir Kərimovun adı sonluğu gözləyir.

Yazıda adları çəkilən şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

□ Aydın ASLAN

"Bu şəxslərə ən ağır cəza verilməlidir ki.."

Fərəc Quliyev: "Həbsdə olan korrupsioner məmurların 100 milyonluq mütləklərini müsadirə edib vətəndaşların kredit borclarına yönəltmək məsələsi müzakirə oluna bilər"

Mənimləmə və vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etməkdə təqsirləndirilən Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin (RYTN) sabiq aparat rəhbəri Vidadi Zeynalovun cinayət işi üzrə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində araşdırmalar başlanıb. İttihandan belə aydın olur ki, nazir Əli Abbasov 2004-cü ildə RYTN-də vəzifəyə təyin olunan Vidadi Zeynalovla hesablaşmış, onun var-dövlət toplanmasına seyrci mövqə sərgiləyib. Vidadi Zeynalov vəzifədə olduğu illər ərzində nazirliyin tərkibində olan birliklər və MMC-lərə qarşı əsl reketlik edirmiş.

İttiham aktında yer alan daha bir ilginç məqam - mütləklərinin bitməyən siyahısı da yer alır. Bu siyahı Vidadi Zeynalovun iş təhəvvül sərəhdə tanımadığını ortaya qoyur. Onun 60-dan çox mütləki var! Məhkəmə həmin torpaq sahələri, obyektləri və Şamaxı rayonu ərazisində yerlə-

şən 2 milyon manat dəyəri olan hotelinə həbs qoyub.

Vidadi Zeynalov nazirlikdə aparat rəhbəri vəzifəsinə təyin olunana qədər Bakıda cəmi 1 evi olub. 12 il çalışdığı aparat rəhbəri vəzifəsində isə maaşı 1000 manatı aşmayıb. Yəni Vidadi Zeynalov bu qədər

var-dövləti "maaşla almışam" deyə bilməz. Heç Hacı Qalib kimi "kişinin evi olar" da söyləyə bilməz. Çünki faktlar tamam başqa mətləbləri ortaya qoyur...

Belə bir durum cəmiyyətdə sosial ədalətsizliyin dərinləşməsinə, cəmiyyətdə narazılıqların pik həddə çatmasına gətirib çıxara bilərmi? Yəni bir qrup məmur minlərlə insanın haqqını mənimsəyir; birinin 100 mütləki olur, digərləri isə heç bir sot torpağa da malik deyil. Çünki ona çatmalı olan torpaq, pul məmurlar tərəfindən mənimsənilib! Nəticədə insanlar borc, kredit içərisində boğulur.

Deputat Fərəc Quliyev deyir ki, V.Zeynalovun bu qədər var-dövlət toplanması "MTN çetesi" ilə əlaqələri hesabına olub: "İttiham aktında yazılanlar təsdiqini taparsa, istəyir Vidadi Zeynalov olsun, istərsə də digər korrupsioner məmur fərq etməz, cəzasını çəkməlidir. Bu adamlar dövlətə ciddi zərər vurublar. Onların əmlakları müsadirə olunmalı, taladçıları əmlak da dövlətə qaytarılmalıdır. Bu adamların şişib hamlanmaları təbii ki, xalqın maliyyəsinə zərər verir. Xalqın əksər hissəsi isə kəsibçilik içində, banklara borcları altında çabalayır. Əlbəttə ki, bu sosial ədalətsizlikdir. Bu vəziyyətin yaranmasında Vidadi Zeynalov kimi məmurların rolu var, bu danılmazdır".

Deputat banklara borcu olan vətəndaşların borclarının həbsə alınmış məmurların əmlakları

hesabına silinməsi haqda suala belə cavab verdi: "Bu təklifi də dəyərləndirmək olar. Amma korrupsioner məmurlar olmasaydı belə, banklar devalvasiyadan xeyli qazanıblar. Çünki onlar pullarının əksər hissəsini dollarda saxlayıblar. Həmin qazancın özü də yetərdi ki, kredit götürən vətəndaşların borcları silinsin. Təbii ki, ölkədə talançılıqla məşğul olan, dövlətin pulunu oğurlayanların əmlaklarının, mal-mütləklərinin müsadirə olunaraq satılması hesabına da bu kredit borclarını bağlamaq mümkündür. Bəli, bu qaynaq vasitəsilə də kredit borclarını bağlamaq olar, bu sadə bir yoldur".

Deputat Vidadi Zeynalovun 12 il ərzində 10 milyonlarla qiymətli əmlaklara sahiblənməsinə münasibət bildirib: "Bu işlərin qarşısını alan, önünə ke-

çib araşdırma aparmalı olan MTN vəzifəliələrinin özləri də bu işlərlə məşğul olublar. Bu, çox biabırçı bir vəziyyətdir. MTN dövlətin təhlükəsizliyini, iqtisadi təhlükəsizliyini təmin etmək əvəzinə, hər iki sahədə təhlükəsizlik sahəsinə qəsd olunmasının başında dayanıb. Vidadi Zeynalov kimi məmurların əməllərinin qarşısını almaq üçün qurum həm də MTN olub. Obrazlı desək, bunlar anbarı qorumaq əvəzinə, özləri oranı talayıblar. Hesab edirəm ki, bu şəxslərə ən ağır cəza verilməlidir ki, qalanlarına örnək olsun. Digər strukturlara səlahiyyət verildə, bundan sui-istifadə etməsinlər".

Qeyd edək ki, Vidadi Zeynalovla yanaşı, RYTN-in digər vəzifəliələrinin bir çoxunun əmlak və mütləklərinə həbs qoyulub. Bu sırada nazirliyin tabeliyindəki "Bakı Telefon Rabitəsi" İstehsalat Birliyinin keçmiş rəhbəri Beytulla Hüseynov, "Optik Qurğular" İdarəsinin sabiq rəisi Nazim Məmmədov, "Rabitə Mülki Tikinti" MMC-lərin keçmiş direktoru Emin Məmmədov və "AzınTelekom" MMC-nin sabiq baş direktoru Cəlil Cəfərovun adı var. Məhkəmə onların milliyonlarla manat dəyəri olan əmlak və mütləklərinə həbs qoyub. Belə ki, məhkəmə B.Hüseynovun 50-yə yaxın əmlakının üzərinə həbs qoyub.

□ E.HÜSEYNOV

Milli Məclisin İntizam Komissiyasının sədri Ağacan Abiyev modern.az-a müsahibəsində cəmiyyətdə birmənalı qarşılınmayan, xüsusən də dindar kəsimin narazılığına səbəb olan açıqlamalar verib. Ağacan Abiyev bildirib ki, xaricə tələbələr yalnız yeni texnologiyaları öyrənmək üçün göndərməlidir, dini təhsil almaq üçün yox.

"Bizə uyğun, millətimizə yaraşan həqiqi dini camaata çatdırmaq üçün elə Azərbaycanda təhsil almaq olar. Hesab edirəm ki, İslamı heç də dindarlardan, ilahiyatçılardan az bilmirəm. Amma bu, o demək deyil ki, mən gedib dini təhsil, ilahiyat təhsili verməliyəm. Bu günə qədər İslamla, dinlə nə təyyarə, nə də traktor yaratmışıq. Din bu işlərlə məşğul deyil. İslam yaranan gündən, Məhəmməd peyğəmbər ortaya çıxandan indiyə kimi İslam elmi-texniki tərəqqidə nəyə nail oldu? Ümumiyyətlə, İslam dini hansı bir elmi kəşfə imza atdı? Heç nəyə. İslam yaranandan ancaq tarixi öyrənə bilmişik. Mən din, İslam üçün Amerikaya, Avropaya, hətta İrana da getməyin qəti əleyhinəyəm. Məsciddə olan din xadimlərimiz bu işlərin öhdəsindən gələ bilər. Çünki xaricdə dini təhsil alanlar sonradan başımıza "Nardaran oyunları"ni açır".

Deputat bir qədər də dərinə gedərək Bakı İslam Universitetində ildə 2 min manat təhsil haqqı verib oxumağı "ağılsızlıq" adlandırır: "Əgər kimse 2000 manat verib Bakı İslam Universitetində təhsil alırsa, həqiqətən də bu ağılsızlıqdır. Şəxsən mən oğlum, qızımı o universitetə, o fakültəyə oxumağa buraxmazdım. Çünki il ərzində 2000 manatı ilahiyat fakültəsinə verməkdənsə, yaxşı bir universitetdə ən lazımlı bir fakültədə oxumaq olar. 4 il ərzində 8

Milli Məclisin komissiya sədrindən heyrətamiz açıqlamalar

Deputatın "2000 manatı ilahiyat fakültəsinə vermək ağılsızlıqdır" sözlərinə həmkarından və dini ekspertdən sərt reaksiyalar gəldi

Ağacan Abiyev

min manat ödəyib İslam təhsili alan adamı mən qəbul etmirəm".

Qeyd edək ki, Ağacan Abiyevin kifayət qədər sərt və ciddi fikirlərinə reaksiya verməli olan Bakı İslam Universiteti, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi nədənsə susmağa üstünlük verir. Dünyanın universitetin rektoru Hacı Sabir Həsənlilər və QMI-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Rəhimə Daşovaya gün ərzində dəfələrlə zəng etsək də cavab olmadı.

Deputat həmkarı Fazil Mustafa isə bildirdi ki, həmkarının insanları daha çox müasir elmə

yiylənməyə çağırması normaldır, sadəcə, ifadələri bir az fərqli üslubda olsaydı, daha yaxşı olardı: "Dinlə məşğul olmaq fərdi məsələdir, kimse ruhani həyat tərzini seçirsə, bu, şəxsin özünün seçiminə aid olan məsələdir. Ağacan müəllimin yanaşması mahiyyətcə normaldır. Mən doğru dini dəyərlərin insanlara aşılmasına çalışan insanlardan biri kimi hesab edirəm ki, daha çox dünyəvi biliklərin əldə olunması, daha çox müasir texnologiyalarla bağlı bilgilərin mənimsənilməsi ölkəmizin, cəmiyyətimizin tərəqqisi üçün faydalıdır. Təbii ki, insanların dini də öyrənmələri yaxşıdır. Amma dini öyrənməyə müasir texnologiyaları öyrənməkdən özünü məhrum etməməlidir. Ağacan müəllim fikrini, sadəcə, bir qədər sərt formada ifadə edib. İnsanın seçiminə "bu ağılsızlıqdır" deyərək qarışmaq olmaz, tövsiyə olaraq demək olar ki, bunu etsən daha yaxşı olar, bunu etməsən daha yaxşı. Həqiqi İslam özü bir elmdir. Amma bugünkü anlayışla İslam Azərbaycan məsələsində bir cəhət dini kimidir, İslam cəmiyyətə faydalı bir din kimi, olduğu kimi cəmiyyətə təqdim olunmayıb və olunmur. Aqlamaq, zırlılmaq, başqasının haqqına girmək, başqasının üzərində güc tətbiq edərək dinə gətirmək həqiqi İslam deyil. Həqiqi İslam xurafatı dəstəkləmir. Təəssüf ki, əsrlər boyu yaşadığımız İslam əsrlər boyu "Şeyx Nəsrullah"ın, "Molla Sadiq"ın İslamı olub. Belə bir İslamın qarşısında da alternativimiz "Dərviş Məstəli Şah", falçılıq olub. Ona görə də bu gün də Azərbaycanı yarı-saxta İslam, yarı falçılıq sistemi içində yaşayırıq. Həqiqi İslam meyllənərsə, bu, daha faydalı olar. Həqiqi İslamı öyrənən adam çalışqan olur, yaşadı-

ğı dünyada fayda vermək istəyir, kimsənin haqqına girmir, gedib insanların başını kəsmir. Həqiqi İslamın mahiyyəti peyğəmbərimizin həyatıdır. Peyğəmbər kimsənin haqqına girməyib, kimsəni başını kəsməyib, kimsəni aldatmayıb, qadınları döyməyib. İslam ağılı yerində olan insanı müdrikləşdirir, ağılı natamam olan insanı axmaqlaşdırır. Bizdə də axmaqlaşma istiqamətində daha çox meyllənmək hiss olunur. Ona görə də Ağacan Abiyev axmaqlaşma meyllərindən uzaqlaşmağın vacibliyini demək istəyir. Amma ifadələri bir az fərqli seçilsə, tövsiyə xarakterli olsa daha yaxşı olardı".

"Yeni Müsavat" qəzetinin köşə yazarı, ilahiyatçı ekspert Kənan Rövşənoğluna görə, Ağacan Abiyevin dini təhsil məsələsi ilə bağlı açıqlaması bu sahə ilə bağlı elementar bilginin olmadığını göstərir: "Əvvəlcə izah etməlidir ki, konkret Bakı İslam Universitetini nəzərdə tutur, yoxsa ümumiyyətlə, dini təhsilə qarşıdır? Doğrudur, sonrakı cümlələrdən belə aydın olur ki, ümumiyyətlə, dini təhsilə qarşıdır. İnsanların 2 min manat verib din elmlərini öyrənməsinə yaxşı

baxmır. Əlbəttə, daha dərinə gedib din elmlərinin sərhədləri, insanın və ümumiyyətlə, həyatın maddi nəsnələrə ibarət olmadığını, insanın həm də bir mənəviyyət, ruhdan ibarət olduğunu qeyd etmək, hətta maddi və bioloji, fiziki olaraq istənilən dərəcədə yüksək inkişafın belə mənəviyyət, ruh olmadan bəşəriyyət üçün faydasız olduğu haqda misallar söyləmək olar. Amma buna görə yoxdur. Bir-iki detallı qeyd etmək lazımdır. Əvvəla, hörmətli deputat Azərbaycanın qanunverici orqanını təmsil edir. Yeni həm də ictimai-siyasi proseslərin içərisindədir. Ona da bəllidir ki, son illərdə Azərbaycanda xarici ölkələr məhz din sahəsinə müdaxilə etməklə təsir göstərməyə çalışırlar. Yeni əgər nanotexnologiya üzrə 100 deyil, 50 mütəxəssisimiz olsa və yaxud indi olduğu kimi, heç olmasa, bundan Azərbaycan dəhşətli zərbə almaz. Uzaqbaşı 10 ildən sonra yeni mütəxəssislər yetişə bilər. Amma din sahəsində yerli - milli kadrlar olmadığına Azərbaycanda dini sahə xarici ölkələrin işğalına məruz qalır. Nəticədə gənclərin beynləri zəhərlənir, atasını öldürür, biriləri xarici ölkələrdə özlərinə aid olmayan savaflara qatılırlar. Məhz Ağacan Abiyev kimi şəxslərin bu cür yanaşması nəticəsində Azərbaycanın dini mühiti işğal təhlükəsi ilə üzləşib, neçə ildir buna qarşı tədbirlər görülür, amma xeyri yoxdur. Məncə, ümumiyyətlə, şəxsi fikir bir başqa, amma məlumatsız şəxslərin dini mövzulardan danışması çox təhlükəlidir".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Azərbaycan kommunistləri Züqanovun bəyanatına reaksiya verdilər

Rauf Qurbanov: "SSRİ-nin bərpası mümkün deyil, müstəqilliyimiz qorunmaqla sosializm quruluşu yeni bir ittifaqın qurulması zəruridir"

Rusiya Kommunist Partiyası və solçu təşkilatlarının tərəfdarları 7 noyabr-sosialist inqilabının 99-cu ildönümü münasibətilə Moskvada yürüş-miting keçirib. Moskva polisi yürüşdə 1500-ə qədər adamın iştirak etdiyini bildirib. Yürüş-mitingdə Rusiya Kommunist Partiyasının (KPRF) lideri Gennadi Züqanov başlıq etdiyi partiyanın SSRİ-ni bərpa etmək üçün mübarizəyə başladığını elan edib. Züqanov SSRİ-nin bərpasının partiyasının əsas vəzifəsi olduğunu bildirib.

Züqanovun dediyinə görə, onun partiyası güclü komanda ətrafında birləşib və əsas məqsədi nəhəng ittifaq dövlətini bərpa etməkdir.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda da Kommunist Partiyası mövcuddur və Rusiya Kommunist Partiyası ilə sıx əlaqələrə malikdir. Bəs Azərbaycan Kommunist Partiyası Züqanovun SSRİ-ni bərpa etmək barədə bəyanatını necə qarşılayıb? Züqanovun başladığını elan etdiyi işə Azər-

baycandan da dəstək veriləcək?

Azərbaycan Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsinin sədri Rauf Qurbanov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, SSRİ-nin olduğu kimi bərpası mümkün deyil və Züqanov da SSRİ-nin yox, ona bənzər ittifaqın yaradılmasını nəzərdə tutur: "Bir vətəndaş olaraq mənim üçün Azərbaycan dövlətinin müstəqilliyi, suverenliyi hər şeydən üstündür. Azərbaycan Kom-

Rauf Qurbanov

munist Partiyasının apardığı mübarizə ölkəmizdə sosializmin bərpasına nail olmaqdır. Züqanovun mövqeyini də bilirəm. Sosializm quruluşu yeni bir ittifaqın qurulması zəruridir. Amma bu, Azərbaycanın və

həmin İttifaqda olacaq digər respublikaların suverenliyinin itirilməsi hesabına olmamalıdır. Əslində Züqanov da respublikaların müstəqilliyinə qarşı deyil. Bu gün dünyada bir neçə güclü ittifaqlar var. Məsə-

lən, Avropa Birliyi, Ərəb Ölkələri Liqası. Bu ittifaqlar oradakı dövlətlərin suverenliyini əlindən almır, hamısı müstəqil dövlətlərdir. Söhbət 70 il mövcud olan SSRİ-nin bərpasından yox, təxminən Avropa Birliyi, Ərəb Ölkələri Liqası tipli, lakin sosializm quruluşu ittifaqın yaradılmasına çalışmaqdan gəlir. Mən və partiyamız Azərbaycanın hansısa iqtisadi ittifaqa daxil olmasını dəstəkləyirik. Sosializm quruluşu iqtisadi ittifaq insanların yaxşı yaşayışına xidmət edir. Elə bir dövrdə yaşayın ki, SSRİ-nin əvvəlki şəklində yaradılması yalnız utopiya ola bilər. Bizim sosializm quruluşu ittifaqın yaradılmasını istəməyimizi kimlərsə bizim Azərbaycanı Rusiyanın boyunduruğuna salmaq istədiyimiz kimi yozursa çox yanlışdır. Rusiyanın müstəmləkəsinə çevrilməkdən söhbət gedə bilməz. Yoldaş Züqanov da dövlətlərin suverenliyinə hörmətlə yanaşan sosializm quruluşu ittifaqın yaradılmasına çalışdıqlarını deyir. Züqanov müstəqil dövlətlərin müstəqilliyinə qarşı deyil".

Azərbaycan kommunistlərinin lideri vurğuladı ki, sosializm quruluşunun yaradılmasını Qərbin dağıdıcı siyasəti də dikte edir: "ABŞ başda olmaqla, Qərb dövlətlərinin Misirdə, İraqda, Liviyada, Suriyada siyasətinin bu dövlətləri və xalqları hansı vəziyyətə gətirdiyi göz önündədir. Qərbin dağıdıcı, imperialist siyasətinin zərbələrinin qarşısını almağın yolu sosializm quruluşu ittifaqın yaradılmasıdır. Züqanov da deyir ki, saf niyyətli bir ittifaq yaratmaq lazımdır ki, imperialistlər bizi istismar altı saxlaya bilməsinlər".

R.Qurbanov onu da dedi ki, Avrasiya İqtisadi Birliyi kommunistlərin ideyası olmasa da Azərbaycanın müstəqilliyinə, suverenliyinə zərər qədər xələl gəlməyəcəyi, ölkəmizə dividendlər gətirəcəyi halda həmin birliyə daxil olmağın tərəfdarıdır: "Mən hərbi bloklara qoşulmağın əleyhinəyəm, kənar ölkələrin, blokların hərbi bazalarının respublikamızın ərazisində yerləşdirilməsinin əleyhinəyəm. İqtisadi imkanlar açan, insanların sosial rifahına xidmət edən ittifaqlarda isə təmsil olunmağın lehiniyəm".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

“Mixail Saakaşvilinin Odessa qubernatorluğundan istefası gözlənilən idi. Çünki Saakaşvili islahat apara bilmirdi, o, müxtəlif maneələrlə üzləşirdi”.

Politoloq Elxan Şahinoğlu Gürcüstanın eks-prezidenti və Ukraynanın Odessa vilayətinin sabiq qubernatoru M.Saakaşvilinin istefasını dəyərləndirərək bunları bildirdi. “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında ekspert Saakaşvilinin istefasını zəruri edən səbəblərdən bəhs etdi: “O, bir tərəfdən Kiyevin simasında mərkəzi hakimiyyəti korrupsiyada ittiham edir, digər tərəfdən, Odessada gömrük və digər orqanları istədiyi kimi yenidən qura bilmirdi. Çünki bu qurumlardakı korrupsiyaya bulaşmış şəxslərin arasında Kiyevdəki hakimiyyət təmsilçiləri və oliqarx qrupları dayanır. Liman şəhəri olan Odessa gömrüyündə isə böyük pullar var. Saakaşvili Kiyevin icazəsi olmadan Odessa-da kimisə vəzifədən çıxara bilmirdi. Saakaşvili buna görə, faktiki, hökumət və müxtəlif nazirlər, o cümlədən daxili işlər naziri Arsen Avakovla düşmən olmuşdu. Saakaşvili elə çılğın siyasətçidir ki, əgər islahat apara bilmirsə, o vəzifədən yazışan deyil. Ancaq bu o demək deyil ki, Saakaşvili kənara çəkilecək. Onun çılğınlığı məhz onda özünü büruzə verir ki, Saakaşvili sakit həyat tərzi sürənlərdən deyil. O nə isə qurub-yaratmaq, olanı dağıdıb yerində daha yaxşısını qurmaq istəyir”.

E.Şahinoğlunun fikrincə, hazırda M.Saakaşvilinin qarşısında 3 alternativ var: “Birinci alternativ odur ki, o, yenidən Gürcüstanın siyasi sistemə qayıdacaq. İkinci alternativ ABŞ-a qayıdıb ya pedaqoji, ya da vəkili fəaliyyətini davam etdirməkdir ki, Saakaşvili Gürcüstanı tərk etdikdən sonra okeanın o tayında bu işlərlə məşğul olub. Saakaşvilinin qarşısındakı üçüncü variant isə Ukrayna-da qalıb hakimiyyət uğrunda mübarizə aparmaqdır. Fikrimcə, Saakaşvili birinci iki varianta üstünlük verməyəcək. Saakaşvili hər zaman siyasi proseslərin mərkəzində olmaq istəyir. Ona görə də böyük ehtimalla Saakaşvili Kiyevə qayıdıb hakimiyyət uğrunda mübarizəyə başlayacaq. Bunun üçün onun korrupsiya əleyhinə formalaşdırıldığı təşkilatı da var. Saakaşvili bu hərəkatı partiya çevirib parlament seçkisində iştirak edə bilər. Bundan sonra Saakaşvili prezident Pyotr Poroşenkona da sərt tənqid edəcək. Halbuki məhz Poroşenko Saakaşvilini qubernator təyin etmişdi. Ancaq siyasətdə dost yoxdur, maraqlar var. Öz növbəsində Poroşenko Saakaşvilinin tənqidlərini cavabsız qoymayacaq”.

Politoloq erməni mənşəli daxili işlər naziri Arsen Avakovun Saakaşviliyə qalib gəldiyi barədə fikirləri bölüşür: “Bu, müvəqqəti qələbədir”.

Politoloq Şahin Cəfəri isə əməkdaşımıza bildirdi ki,

şübhə doğurmurdu ki, onun siyasi məqsədləri var. Bu forumlar əslində həm də partiyalaşma, hərəkatlaşma prosesi idi”. **Siyasi şərhçi hesab edir ki, Saakaşvili Ukrayna daxilində aktiv siyasətə atılmaq üçün Gürcüstandakı**

45-50 faizi hazırkı siyasi partiyalara və liderlərə ya güvənmediyini bildirib, ya da siyasi proseslərə laqeydliklə yanaşdığını nəzərə çatdırıb. Bütün bunları və nəsil dəyişikliyi də nəzərə alsaq, hazırda Ukraynada yeni siyasi qüvvənin

Saakaşvili yenidən hücumu keçmək üçün... istefaya getdi?

Şahin Cəfəri: “Böyük ehtimalla Saakaşvili yaxın həftələrdə öz siyasi partiyasını və ya siyasi hərəkatını formalaşdırmağa başlayacaq”
Elxan Şahinoğlu: “Saakaşvili Kiyevə qayıdıb hakimiyyət uğrunda mübarizəyə başlayacaq”

Saakaşvilinin istefası istər ukraynalılar, istərsə də bu ölkədə siyasi prosesləri yaxından izləyən müşahidəçilər üçün gözlənilməz olmadı: “Hələ o, qubernator təyin olunanda belli idi ki, əyalət miqyaslı vəzifə Saakaşvili kimi ambisiyalı bir fiqurun çapına uyğun deyil və onu qane edə bilməz. Sadəcə olaraq, bu vəzifə Gürcüstanda 9 illik hakimiyyət dövründən sonra öz vəzifəsini və ölkəsini tərk etmək məcburiyyətində qalan liderin siyasi reabilitasiyası üçün ona və ola bilsin ki, onun Qərbdəki dostlarına lazım idi. Vilayət qubernatorluğu Saakaşvili üçün gündəmdə qalmaq və sonrakı planlarını həyata keçirmək üçün bir trampil kimi də gərəklidir. Sadəcə olaraq, onun perspektiv siyasi planlarını hansı ölkədə - öz tarixi vətəninə, yoxsa vətəndaşı olduğu Ukraynada gerçəkləşdirməyi düşündüyü tam aydın deyildi. Bir tərəfdən, o, Odessa-da öz komandasını formalaşdırırdı və Ukrayna miqyasında siyasi iddia ortaya qoyurdu. Ötən il Saakaşvili Kiyevdə və bir neçə vilayətdə səs-küylü antikorrupsiya forumları təşkil edərək diqqətləri öz üzərinə toplamışdı. Bu forumlarda Saakaşvili tərəfindən hökumətin, siyasətçilərin və oliqarxların kəskin tənqid olunması heç kimdə

seçkilərin yekununu da gözləyirdi: “Əgər Gürcüstanda onun partiyası qalib gəlib, iqtidara qayıdarsa, yəqin ki, Mişa öz vətəninə dönəcəkdi. Gürcüstanda revans baş tutmadı və nəticədə məlum istefa qərarı açıqlandı. Böyük ehtimalla Saakaşvili yaxın həftələrdə öz siyasi partiyasını və ya siyasi hərəkatını formalaşdırmağa başlayacaq. Bu gün Ukrayna siyasətində yeni qüvvəyə çox ciddi ehtiyac duyulur”. **Ş.Cəfəri bildirdi ki, hazırda Ukrayna siyasətində postsovet dövrü elitasının, ənənəvi siyasi qüvvələrin dominantlığı davam edir:** “İqtidarda olan siyasətçilər də, onların əsas müxalifləri də SSRİ-nin dağılması və Ukraynanın müstəqilliyinin əldə olunması prosesində ulduzu parlamış fiqurlardır. Xalq isə eyni simalardan artıq yorulub, üstəlik həmin siyasətçilərin bir çoxu müstəqillik dövründə ölkədə kök atmış oliqarxik-korrupsiyon sisteminin bir parçasına çevriliblər və mənbəyi şübhəli olan varidat sahibidirlər. Bu amillər əhəlinin onlara olan etimadını sarsıdıb. Ukraynada keçirilən son sosioloji sorğuda 1-ci və 2-ci sıraları bölüşdürən Pyotr Poroşenko və Yuliya Timoşenkunun partiyalarının cəmi 8-9% reytingə malik olduğu ortaya çıxıb. Rəyi soruşulanların təxminən

meydana çıxmasının bir sosial sifarişi olduğunu söyləyə bilərik. Hiyləgər siyasətçi olan Saakaşvili təbii ki, bu durumdan xəbərdardır. O, Ukrayna siyasətindəki boşluğun fərqindədir və bu boşluğu doldurmaq üçün hərəkatə keçib. Lakin istər ənənəvi siyasi qüvvələrin, istərsə də qüdrətli oliqarxların simasında Saakaşvilinin güclü düşmənləri var. Bundan başqa, millətçi əhval-ruhiyyəli bəzi ukraynalılar ölkədə doğulub-böyüməyən və kənardan gələn “ıdxal” siyasətçinin ölkədə söz sahibi olmasına isti yanaşmır. Digər tərəfdən, siyasətdə uğur qazanmaq üçün maddi kapitala da ehtiyac var”. **Politoloq hesab edir ki, bu amillər Saakaşvilinin işini xeyli çətinləşdirir:** “Onun güclü mütəfiqlərə və sponsorlara ehtiyacı var. Ola bilsin ki, Saakaşvili ötən parlament seçkilərində yeni, üçüncü qüvvə kimi meydana çıxaraq uğur qazanmış Lvov meri Andrey Sadovoyun partiyası ilə ittifaq yaratsın. İstənilən halda, Saakaşvilinin Ukrayna siyasətində öz iddiasını ortaya qoyması bu ölkədə yaxın dövr üçün dinamik siyasi mübarizə və sərt rəqabət vəd edir. Qafqazlı Mişanın Ukraynada periferiyadan olimpə doğru yürüşünün uğurlu nəticələnilib-nəticələnməyəcəyini əlbəttə ki, zaman göstərəcək”.

Qeyd edək ki, Saakaşvili istefa qərarını açıqlayarkən Ukrayna prezidenti Poroşenkona cinayətkar “klan”ları himayə etməkdə ittiham edib.

Maraqlıdır ki, eyni vaxtda Saakaşvilinin xanımı Sandra Rulofs Gürcüstanda deputat mandatından imtina edib. O, Saakaşvili tərəfindən yaradılmış “Vahid milli hərəkat” partiyasından deputatlığa namizəd idi...

□ E.PAŞASOY

Azərbaycan müxalifətinin Avropada təşkilatlanmasının pərdəarxası...

Yadiqar Sadıqov: “Təşəbbüs xaricdə yaşayan, ideoloji cəhətdən müsavətçi olan şəxslər tərəfindən gəlib”

Qabil Hüseynli: “Belə təşkilatların yaranması simvolik xarakter daşıyır”

Azərbaycan müxalifətinin son iki ayda Avropada daha çox təşkilatlanmağa önəm verdiyinin şahidi oluruq. Təsədüfi deyil ki, sentyabr-noyabr aralığında xaricdə yaşayan azərbaycanlı mühacirlərin iştirakı ilə üç təşkilat yaradılıb. Hər üç təşkilat da Azərbaycandakı müxalifət partiyalarına bu və ya digər yollarla bağlıdır.

Avropada təşkilatlanmağa ilk olaraq Milli Şura başladı. Bu ilin sentyabrında “üsyankar səfir” kimi tanınan İslam Konfransı Təşkilatının Avropa Birliyindəki sabiq səfiri Arif Məmmədovun rəhbərliyi ilə Azərbaycan Naminə Demokratiya Hərəkatı (AND) yaradıldı. Hətta referendum öncəsi Bakıda keçirilən etiraz mitinqində iştirak etməyən Milli Şura sədri Cəmil Həsənli AND-nin təsis tədbirində iştirakı daha çox üstünlük verdi. Tədbirin iştirakçılarının əksəriyyətini də mühacirətə gedən AXCP üzvləri təşkil edirdilər. Bütün bunlarla “üsyankar səfir”in Milli Şuranın bir qolunu Avropada yaratdığına kimsədə şübhə qalmadı.

Bunun ardınca Müsavat Partiyası xaricdə təşkilatlanmağa üçün hərəkatə keçdi. Ötən ayın sonlarında Almanyanın Frankfurt şəhərində Müsavat Partiyası Avropa Koordinasiya Mərkəzinin (AKM) təsis konfransı keçirildi. Konfransda Müsavat başkanı Arif Hacı başda olmaqla, partiya rəhbərliyi də iştirak etdi. Tədbir iştirakçılarının tam əksəriyyətini müsavətçi mühacirlər təşkil etdilər.

Müsavatın mərkəzinin yaradılmasının ardından partiyanın 2014-cü ildə keçirilən qurultayının nəticələrinə etiraz edərək Müsavatdan istefa verən və iqtisadçı ekspert Qubad İbadovun rəhbərliyi ilə yaradılan ADR hərəkatının Almanyanın Düsseldorf şəhərində nümayəndəliyi yaradıldı.

Bütün bunlar onu göstərir ki, demokratik düşərgə ölkə daxilindən daha çox Avropada yaşayan tərəfdarlarını ətrafına cəmləmək üçün ciddi hərəkatə keçib. Bu da geniş müzakirələr doğurub.

AKM-in Almaniya təsis konfransında iştirak edən Müsavatın başkanı Yadiqar Sadıqov “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında gedən müzakirələrlə bağlı bunları dedi: “O qurumun adı Müsavat Partiyasının Avropa Koordinasiya Mərkəzi getsə də, əslində belə deyil. Sadəcə, Avropada yaşayan, əvvəllər Müsavatın üzvü olan və hazırda başqa ölkənin vətəndaşlığını qəbul edən şəxslər mərkəzdə təmsil olunurlar. Qanuna görə, siyasi partiya üzvləri ölkə vətəndaşı olmalıdırlar. Bu, xaricdə yaşayan və Müsavata bağlı olan azərbaycanlıların yaratdığı təşkilatdır. Bunun Müsavat Partiyası ilə bir bağlılığı yoxdur. Sadəcə, ideoloji cəhətdən bağlı ola bilər. Bizim onlara göstəriş vermək, yaxud onların biza tabeçiliyi müzakirə mövzusu belə deyil. Təşəbbüs xaricdə yaşayan, ideoloji cəhətdən müsavətçi olan şəxslər tərəfindən gəlib. Müsavatın bu strukturun yaranmasında heç bir rolu yoxdur. Biz, sadəcə, qonaq qismində dəvət etmişdik. Müsavat ideologiyasının təmsilçiləri kimi. Həmin insanlar Azərbaycanı demokratik görmək istəyən insanlardır. O insanlar Azərbaycanda Müsavat ideologiyasının hakimiyyətə gəlməsini istəyənlərdir. Bundan ötrü təbii ki əməkdaşlığımız, təmaslarımız olacaq. Onlar Azərbaycanda gedən demokratik mübarizəni xarici təşkilatlara çatdırmaq, yaşıdqları ölkələrin hökumətlərinə təsir etməyə çalışsınlar. Azərbaycanın siyasi məbuslar, insan haqlarında olan problemləri dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq üçün biza yardımçı olacaqlar”.

Politoloq Qabil Hüseynli Azərbaycan müxalifətinin Avropada təşkilatlanmasının səmərə verməyəcəyini düşünür: “Belə qurumlar Avropaya üz tutmuş Müsavat, AXCP və ADP üzvlərinin az bir qismini özündə birləşdirir. Buna qədər müəyyən birliklər yaranıb. Aralarında birlik olmadığına, söz dueli yarandığına görə uzun müddət fəaliyyət göstərə bilməyiblər. İndi də belə bir təşəbbüsə əl atıblar. Belə birlikləri yerliçilikdən, qohumluq əlaqələrindən istifadə edərək yaradırlar. Bu təşkilatların mənfəi tərəfi də yoxdur. Həmin qurumlar kütləviləşmək imkanına malik deyillər. Avropadakı təşkilatlarla əlaqələr qurmaq, bununla Azərbaycana təsir etmək imkanından da çox uzaqdırlar. Bu mənada belə təşkilatların yaranması simvolik xarakter daşıyır. Siyasi proseslərə hərəkatlılıq gətirəcəyinə bel bağlamaq çətinidir. Avropa və Azərbaycanın ictimai rəyinə bu cür yollarla təsir etmək də mümkün deyildir. Amma belə təşkilatlar qurmaq partiyaların daxili işləridir. Bu təşkilatlar yaxın olduqları partiya üçün gətirməyəcəklərinə görə, alqışla qarşılaya bilmirəm”.

□ Cavansir ABBASLI

Şövqi Əsədovun siğortası

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Bayraq günü deyər bir bayram var, o yaxınlıqda, məktəblərdə seçki saxtakarlığından başları təzə ayılmış müəllimlər özlərinə əl qatmışdılar, mənim 2-ci sinifdə oxuyan oğlum da bütün günü kartondan, plastilindən-zaddan bayraq düzəldir, şeir əzbərləyirdi. Dodaqaltı şeir mızıldana-mızıldana məni də sual atəşinə tutmuşdu. Deyir, ata, ağ bayraq nə deməkdir? Dedim, təslimiyətdir. Bəs qırmızı nədir? Dedim, qırmızı da azadlıq bayrağıdır. Yaşıl bayraq nə deməkdir sualına keçəndə artıq dözmədim, dedim, a bala, ağ bayrağı bildin, bəsimizdir, o biriləri bizim millətə lazım olmur.

Bu gün 9 noyabrdir, həmin bayraq günüdür, açığı, şəxsən mən bu bayramın tarixi haqda heç nə bilmirəm, hazırda maraqlı da deyil. Çünki bu bayrağın simvolu olduğu dövətdə insan hüquqlarının əsgə parçası qədər hörməti yoxdur. Bu bayrağı başının üstündən asan, öpüb gözünün üstünə qoyan hakimiyyət nümayəndələri - bayrağın faktiki təmsilçiləri insanları ayaqlamaqla məşğuldursa, belə rəmzi necə sevdirmək olar?

1918-20-ci illəri və sovet dövrünü hələ bir qırağa qoyuram. Son 26 ildə bu üçrəngli bayraq uğrunda ölənlər insanımız var. Biz o insanların hansına layiqlik bu gün? O üzəndə, Azərbaycan bayrağını başımız üstündən asmağa haqqımız da yoxdur. Azadlığın mənası, məzmunu onun formasından min dəfə önəmlidir. Bər-bəzək vurmağa, dövlət rəmzlərinə gələndə, bu dəqiqə Zimbabvenin də öz bayrağı var, zolağı bizimkindən çoxdur, yeddi dənədir, hətta yerli diktator Muqabe müəllim orada vaxtilə milli-azadlıq hərəkatının liderlərindən olubdur. Di gəl, yeddi dəfə özünü prezident qoydurub, millət acından ağac qabığı yeyir, əhalinin 85 faizi işsizdir, yerli pul o qədər öldü ki, hətta dövrüyədən çıxarıblar, indi Zimbabvedə istənilən dövlətin pulu işləyir. Biz də yavaş-yavaş buna doğru gedirik, Azərbaycanın deqradasiya prosesini önləməyə qadir heç bir mexanizm görünmür. O cümlədən bayrağımızın zolaqları və ay-uldusu bu yıxılmaya əngəl olmur. "Bir kərə yüksələn bayraq bir daha enmir", bu qəşəng sözlərdir və böyük Məhəmməd Əmindən bizə yadigardır, hər zaman öpək, gözümüzlə üstünə qoyaq, ancaq bir kərə sındırılan, məhv edilən adamlar necə olsun? Axi onları da elə yırırlar, elə sürüyürlər ki, bir daha ayağa dura bilməsinlər.

Bu yaxında sosial şəbəkədə bir foto qabağıma çıxdı. Şəkil yerə uzanıb pulemyot atan, güllərüz əsgərin şəklidir. Onu şəxsən tanıyırdım. Məndən ya bir, ya iki sinif aşağı oxumuşdu, ancaq eyni ildə doğulmuşduq. Füzuli rayonu, Aşağı Seyidhəmədi kəndində doğulan Şövqi Qarakişi oğlu Əsədovun fotosu idi. Qarabağ savaşının zamanı Şövqinin başına tragikomik əhvalat gəlmişdi. Füzuli uğrunda gərgin döyüşlər zamanı bir əsgər ağır yaralanır, Şövqi onu cəbhə xəttindən çıxarıb yaxındakı sanitara təhvil verir. Bu zaman sanitar yaralının adını soruşur, gərginlik, vaxt azlığı üzündən bir-birini anlamırlar. Şövqi elə bilir sanitar onun öz adını bilmək istəyir, adını, soyadını deyir və cəld geri qayıdır. Yaralı az keçməmiş ölür, aparıb Beyləqanda məsciddə yuyub-kəfənləyirlər, üstündə heç bir sənəd olmadığından elə sanitarın yazdığı kağızdakı adı tabuta qeyd edirlər. Bu zaman həmkəndlimiz olan bir nəfər məscidin heyətində üzərinə "Əsədov Şövqi Qarakişi oğlu" yazılan tabutu görür, qohumlarına xəbər verir. Gəlirlər, ağlaşma-şivən, aparırlar dəfn etməyə. Şövqinin dayısı meyite baxır, bir az şübhələnir, ancaq sifət qəlpədən zədə aldığından çox üstünü vurmur. Uzun sözün qıssası, orda dəfn gedərkən kimsə Şövqi-yə xəbər çatdırır ki, evin yıxılmasın, orda səni basdırırlar, tez özünü yetir. Şövqi beləcə öz "dəfninə" gəlib çıxmışdı.

O zaman həmkəndlilərim yazızarafat deyirdilər ki, daha bu oğlana ölüm yoxdur, bir dəfə "ölən"ə heç nə olmur. Ancaq cəmi bir neçə ay sonra Şövqi elə doğulduğu kənd uğrunda döyüşlərdə qəhrəmanlıqla həlak oldu.

Əgər sən bu gün Google internet axtarış portalında Şövqinin adıyla axtarış versən cəmi 2 nəticə çıxar. Bunlardan biri onun ölümündən sonra "Hərbi xidmətlərə görə" medalı alması haqdadır. İkincisi isə anası Səfərə Əsədovanın bu ilin aprelinde yazdığı şikayət məktubudur. Ailəyə şəhid statusu haqda qanuna görə almalı olduğu 11 min manat siğorta pulunu vermirlər. Şövqinin ölümündən 22 il keçir. Anaya oğlunun qan pulunu - özü də hazırda faktiki qəpik-quruşa dönmüş bir miqdarda vermirlərsə, belə dövlətin bayrağını haracan istəyirsiniz, qaldırın.

Çünki əsas bayrağın özü yox, bayrağın sapıdır.

Region 8 noyabrdan əvvəl və sonra: təhdidlər, yoxsa fürsətlər dönəmi?

Bölgə ətrafında gedən proseslər həm intensivləşib, həm də mürəkkəb xarakter alıb. Təkcə bu faktı qeyd etmək kifayətdir ki, Rusiya ordusunun Baş Qərargah rəisi Valeri Gerasimovun Türkiyəyə, Türkiyə Silahlı Qüvvələri Baş Qərargah rəisi Hulusi Akların isə Moskva səfərindən az sonra ABŞ ordusunun Baş Qərargah rəisi Cozef Dunford da təcili Türkiyəyə gəlib.

Amerikalı ordu generalının Ankarada türkiyəli həmkarı Akarla 4,5 saat sürən görüşündə müzakirə olunan əsas məsələlərin Suriya və İraqda gedən hərbi əməliyyatlar olduğu bildirilir. Mənbicdən PYD/YPG silahlılarının çıxarılması, Rakada vəziyyət, Mosulun İŞİD-dən azad edilməsi, terrorçu PYD/YPG təşkilatının Suriya və İraqdakı fəaliyyəti, bölgədəki məzhəblərin qarşılıqlı əhtimalı barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Həmçinin FETÖ-nun ABŞ-da fəaliyyətinin müzakirə mövzusu olduğu deyilir.

***

Lakin hər üç səfər sözsüz ki, bölgədəki durumdan daha çox Rusiya, Türkiyə və ABŞ-ın ikitərəfli münasibətlərinin xarakteri ilə birbaşa bağlıdır. Yəni bu səfərlərə ən əvvəl ikitərəfli münasibətlərin xarakterinin dikte elədiyi siyasi gedişlər prizmasından baxmaq lazım gəlir. Ona görə ki, ABŞ-Rusiya, Türkiyə-ABŞ, Türkiyə-Rusiya münasibətlərinin hansı səviyyədə olduğu bellidir. Bu üç dövlət faktiki, "mehriban düşmənlər" üçbucağını təşkil edir.

Qardaş ölkə bu üçbucağın əsas tərəfidir yazsaq, yəqin ki, yanlış olmaz. Nədən ki, həm Rusiya, həm də ABŞ indi sanki Türkiyə uğrunda rəqabət durumundadır. Odur ki, istər Moskva olsun, istərsə də Vaşinqton müəyyən mənada öz yerini Ankaranın yanında şirin etməyə çalışır. Təbii ki, Ankarada da situasiyanın fərqi vardır və özü üçün maksimum siyasi dividendlər götürməyə çalışır.

Təsədüfi deyil ki, məhz bu arada Rusiya Prezident Administrasiyasına yaxın olan bir qurumun - Strateji Araşdırma İnstitutunun prezidenti Leonid Reşetnikov Türkiyə ilə bağlı sensasiyalı açıqlama verib. Belə ki, sabiq kəşfiyyatçı ötən ilin noyabrında böyük qalmaqala səbəb olmuş "Su-24" təyyarəsinin ABŞ tərəfindən vurulduğunu iddia edib (axar.az).

Reşetnikov üstəlik, gələcəkdə bu tip təxribatların baş verəcəyini də istisna etməyib. Sitat: "Rusiya təyyarəsinin vurulmasında iştirak edənlər Erdoğanın düşmənləri idi. Onlar əmrləri ABŞ-dan alıb. Əlimizdə İncirlikdəki ABŞ əsgərlərinin bu hadisədə iştirakını sübut edən dəlillər var. Türk həmkarlarımız bu mövzuda xəbərdarlıq etmək istəyirəm. Yeni təxribatlar ola bilər. Çünki Türkiyə ilə Rusiyanın yenidən yaxınlaşması Qərbi ciddi narahat edir. Təyyarənin vurulması ilə 15

"Mehriban düşmənlər" üçbucağı - Türkiyə harda, Azərbaycan da orada...

Ankara bir-biri ilə çəkişmədə olan ABŞ və Rusiya ilə münasibətləri balanslaşdırmaq zorundadır; "prezident seçkisindən sonra Amerika Türkiyəyə qəsd hazırlaya bilər" - seçkilərə sayılı günlər qalmış Rusiyadan edilən xəbərdarlığın və "Su-24"-ü Türkiyədə ABŞ vurub" iddiasının pərdəarxası...

iyul dövlət çevrilişi arasında gizli bağlantı var. Rusiya olaraq biz bunu araşdırmışıq. Hər iki hadisənin arxasında Erdoğanı hakimiyyətdən uzaqlaşdırmaq vardı" (Küçük arayış: Leonid Reşetnikov 33 il Rusiya Xarici Kəşfiyyat Xidmətində çalışıb, 2000-ci illərin əvvəllərində Rusiyada Gülen camaatına qarşı aparılan əməliyyatların əsas təşkilatçısı olub).

***

Göründüyü kimi, rus kəşfiyyatçı da Türkiyəni faktiki surətdə ABŞ-a, Qərbe etibar etməməyə çağırır. Bu yerdə yada salmaq ki, indiyədək bənzər xəbərdarlıqlar Rusiyanın bezi digər tanınmış siyasi xadimləri də çıxış edib. Lakin son xəbərdarlıq-çağırışın ABŞ-dakı prezident seçkiləri ərəfəsinə təsadüf etməsi xüsusilə diqqət çəkir.

Bəllidir ki, Kreml Hillari Klintonun prezident seçilməsini arzulamır. İstisna deyil ki, Rusiya indidən özünü Klinton dönəminə hazırlayır və Türkiyəni də öz yanında görmək üçün hazırlıqlar və təbliğati gedişlərini artırır. Ankaranı buna sövq etməyə və inandırmaq üçün sərt ortaya yeni sui-qəsd iddiası atılır.

Çünki Türkiyə hökuməti 15 iyul derbə cəhdinə görə onsuz da ABŞ-dan, hazırkı demokratlar hökumətindən şübhəlidir. Prezident Barak Obamanın dəstəklədiyi namizəd Klinton isə bu hökumətin siyasi varisi hesab olunur. Onun əsas rəqibi Donald Tramp hər necə olmasa, "Rusiyanın adamı" hesab edilir...

***

Ancaq sözsüz ki, qardaş ölkə nə qədər Moskva ilə isti münasibətlərə malik olsa da, Qərblə (üzvü olduğu NATO və ABŞ-la), yer aldığı Avroatlantik təhlükəsizlik sistemi ilə əlaqələri gözdə tutmaq - baxmayaq ki, məsələn, separatçı kürd millət vəkiliyərinin həbsinə həmin Qərbin reaksiyası da Türkiyə hökumətini qane etmədi.

Bütün hallarda ABŞ-dakı seçkilərin istənilən nəticəsinin ABŞ-Rusiya, Türkiyə-ABŞ (Qərb) və Türkiyə-Rusiya münasibətlərində iz qoyacağı şübhəsizdir. Necə deyirlər, 8 noyabrdan sonra hər üç ölkənin bir-biri ilə ikitərəfli formatda münasibətlərində yeni bir mərhələnin başlayacağını söyləmək üçün əsaslar ciddidir.

Bu dönəmin ən çox kime uğur gətirəcəyi isə yəne proseslərin episentridə qərar tutmuş Türkiyədən və onun atacağı addımlardan və bir də təbii ki, Ağ Evə növbəti 4 il üçün kimin sahiblənəcəyindən asılı olacaq. Qardaş ölkə Azərbaycanın 1 nömrəli təbii müttəfiqi olduğundan, həm Türkiyə-Rusiya, həm də Türkiyə-ABŞ və Rusiya-ABŞ münasibətlərinin xarakteri Qarabağ məsələsi ilə də bağlı mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Müxtəssəri, 8 noyabrdan sonra regional oyunçu olaraq ölkəmizin də daha məsuliyyətli bir dönəmə qədəm qoyacağına söyləmək olar. ABŞ-da kimin prezident seçilməsindən asılı olaraq, bu dönəm yeni təhdidlər və ildırım sürətli təhlükəli qərarların verilmə zərurəti ilə də müşayiət oluna bilər, Qarabağ üçün unikal fürsətlər və ya şanslarla da.

Bütün hallarda Azərbaycan üçün yeganə nıcat yolu qardaş ölkə ilə sinxron siyasət yürütməkdir. Türkiyə harda, Azərbaycan da orda...

□ Analitik xidmət

● **İlər öncə Türkiyə hökuməti Türkiyəni on illərdə terrorla təhdid edən PKK-çılara dağlardan enmək, silahı yerə qoyub da qanlı qırğına son vermək çağırışı edəndə bir çoxları bu siyasətin fayda verməyəcəyini düşünürdü. İl-lər keçdi, qardaş ölkənin sağlam mövqeyinə qarşılıq vermək əvəzinə, kürd silahlıları daha da azğınlaşdılar və hətta kürdlərin toplu halında yaşadıkları bölgələrdə də terror aktları həyata keçirməklə ölkəyə qarşı təhdidlərini davam etdirdilər.**

Hətta Türkiyə azad və ədalətli seçkilərin nəticəsi olaraq mandat qazanan HDP-li deputatların parlamentə düşməsinə də hər hansı əngəl olmadı. Ancaq bunun qarşılığında Türkiyədəki kürdyönümlü partiyanın, HDP-nin həmsədri Səlahəddin Dəmirtaş başda olmaqla, mandat daşıyan bir sıra deputatlar ölkədə qanlı cinayətlər törədən terrorçulara dəstək verdilər və nəticədə indi onlar həbs olunub. Türkiyənin Azərbaycandakı səfirliyinin keçmiş mətbuat müşaviri, Azərbaycanda kifayət qədər yaxşı tanınan Turqut Ərlə söhbətimiz də elə bu mövzuda oldu.

- Turqut bəy, HDP-li millət vəkillərinin həbsini necə dəyərləndirirsiniz?

- Türkiyə Cümhuriyyəti yaxşı-pis 70 ildir ki, demokratiya ilə idarə edilir. Bu dövrdə altı çevriliş və ya qiyam təşəbbüsü olub. Amma ən qısa zamanda seçkilərə gedilib və müasir, demokratik, hüquq qaydalarına uyğun hiyləsiz seçkilər keçirilib. 70 ildir ki, Türkiyədəki seçkilər tam düzgün və hiyləsiz keçirilir. Əhali kimə səs verdi-sə, sandıqdan da onlar çıxdı. HDP də seçkilərə girdi, xalqdan 80 millət vəkillik səs aldı. Bu da Türkiyədəki demokratiyanın düzgün və gerçəkliyinin göstəricisidir. Amma bunlar bunu başa düşmədilər. Əhali bunlara səs verdi ki, terrorçu PKK-dan əl çəksinlər və özləri rahat, firavan və yaxşı şərtlər daxilində qorxusuz bir həyat yaşasınlar. Lakin bunlar PKK terror təşkilatından əl çəkəmədilər. Bələdiyyələri PKK-nın yuvası, qərarqahları halına gətirdilər. PKK-nın tapşırıqları ilə iş gördülər, ölkəni bölmək, parçalamaq istədilər. PKK-nın dağlardakı quldur başçıları nə desəydi, bu HDP-lilər həm parlamentdə, həm də kənarında onların dediklərini etdilər, tapşırıqlarını yerinə yetirdilər, terrorçuların sözcüsünə çevrildilər. Bununla da kifayətlənmədilər, dediyiniz kimi, böyük Türkiyə Cümhuriyyəti dövlətini və türk xalqını ölkə xaricində təhdid etdilər. Üstəgəl, xarici dövlətlərlə, Türkiyəni bölüb-parçalamaq niyyətində olan ölkələr və təşkilatlarla Türkiyənin əleyhinə olan işbirliyinə getdilər.

Bunlardan başqa, Türkiyənin bir çox yerində toplu qətləmlər təşkil etdilər, şəhərlərdə günahsız dinc insanları qətlə yetirdilər, mənşəcə kürd olan, ölkəyə bağlı insanlara qarşı terror aktları həyata keçirildi, onların bir çoxunu qaçırıb öldürdülər. HDP bütün bunlara mane olmadı, bu qətləmlərə qarşı çıxmadı. Üstəlik, səs aldığı insanları qorumadığı kimi, onlara edilən zülmü də görməzdən gəldilər. İstər Türkiyə Cümhuriyyəti dövlətinin parlamentində, istər meydanlarda olsun, bunlara - HDP-lilərə xəbərdarlıq etdik ki, terrorla işbirliyinə getməsinlər, bu cür işlərdən əl çəkmələrini davamlı şə-

"Sonuncu PKK-çı məhv

edilənədək mücadilə davam edəcək"

Turqut Ər: "HDP-li millət vəkilləri PKK-nın tapşırığına əməl edib ifadə verməyə israrla getmədilər"

kildə söylədik, amma bunlar başa düşmədilər. Belə olduqda Türkiyə Cümhuriyyəti dövləti gördü ki, bıçaq sümüyə di-rənib və səbrin sonu gəldi. Odur ki, Türkiyə Cümhuriyyətinin Konstitusiyası və qanununun tələbinə uyğun olaraq addımlar atılmağa başlandı.

- Uzun müddət idi ki, Dəmirtaş və onun rəhbərlik etdi-yi partiyanın üzvləri açıq şəkildə Türkiyəni təhdid edirdilər. Nədən zamanında onlarla əlaqədar müvafiq addımlar atılmırdı? Tərəddüdün səbəbi nə idi?

- Bu qədər gecikməsinin səbəbi, dediyim kimi, konstitusiya və qanunların TBMM-in daxili nizamnaməsinin nəzərdə tutduğu toxunulmazlığı aradan qaldırmaqla bağlı idi. Özü də yalnız onların deyil, dosyəsı olan hər bir millət vəkilinin toxunulmazlığı götürüldü. Bundan sonra müstəntiqlər də vəzifələrini yerinə yetirərək HDP-li deputatlara ifadə vermələri üçün dəvətlər göndərdilər. Lakin HDP-lilər dəvətləri qəbul etməyərək təhdidlərlə çıxış etdilər. Hətta Dövlət Bahçeli də dəvət olundu və gedib ifadə verdi. Həmçinin başqa millət vəkilləri də eyni cür davrandılar. Amma bunlar (HDP-lilər-E.P.) PKK-nın tapşırığına əməl edərək ifadə verməyə israrla getmədilər. Dolayısı ilə qanunun tələbinə zidd olaraq ifadə verməyə getməyənlər polis tərəfindən zorla ifadəyə götürülür. Bu addımların atılması üçünsə təbii ki, daha çox zaman tələb olunur.

- Başda ABŞ olmaqla, Qərb dövlətləri HDP-lilərin həbsinə təkpi verdilər. Sizcə, onların əsl məqsədi nədir? Terrorla təkbaşına mücadilə aparan Türkiyədən indi nə istəyirlər? "Kürdüstan"ın yaradılmasını, Türkiyənin bölüşdürülməsini? Bu təkpi-lərin sonucu nə ola bilər?

- Bilirsiniz, dünyanın istər geostrateji, istərsə coğrafi mövqeyi baxımından Türkiyə çox mühüm bir ərazidə yerləşir. Türkiyə 10-dan artıq ölkə ilə qonşudur. Bunların hamısı

dib Türkiyəni sözbəxan vəziyyətə gətirərək. Məqsədləri budur, amma keçmiş olsun, o günlər geridə qaldı. Türkiyənin himayəsində olmayan "Kürdüstan" bu coğrafiyada yaşaya bilməz. Bu, bir reallıqdır. Bunun əksini düşünə bilərlər, am-

həmkarı, partiyadaşı Nihat Akdoğan həbs olundu, HDP isə TBMM-də fəaliyyətini dondurub. Proseslər bundan sonra hansı axarla davam edə bilər? PKK Qərbin dəstə-yi sayəsində daha da azğınlaşacaq, yoxsa hadisələr

qatılmayanların millət vəkilliyi ləğv olunur. Əgər belə olarsa, 28 millət vəkilinin mandatı ləğv oluna və növbədən kənar seçkilər təyin edilə bilər. Ölkə daxilində sonuncu PKK-çı məhv edilənə qədər mücadilə davam edəcək. Qərb, Amerika daha çox Türkiyənin özündən uzaqlaşmasını nəzərə almaya bilməz. Türkiyə kimi Amerika və Qərbin NATO içindəki bəzi dövlətləri, 1950-dən bu yana böyük bir müttəfiqi olan Türkiyədən vaz keçə bilməz. Rusiya ilə Türkiyənin sıx işbirliyini Amerika istəmir. Eyni zamanda Türkiyənin NATO-nun bö-

"PKK sürətlə işğal altındakı Dağlıq Qarabağ və ətrafdakı boş şəhər və kəndlərə köçür"

da 100 il əvvəl Türkiyənin sahibləndiyi torpaqlardır. Tam 630 il ərzində Osmanlı Orta Şərqdə, Şimali Afrikada, Ərəb Yarımadasında, Balkanlarda, Qafqazlarda hakim bir imperiya idi. Osmanlı yığıldı, oralarda türk soylu əqrəbalarımız, ya da eyni inanc və ənənələri paylaşdığımız yaxınlarımız qaldılar. İstiqlal savaşında ölkəmizi işğal edən indi Türkiyəni bölüb-parçalamaq istəyən yeddi dövlət torpaqlarımızdan çıxarıldı, Türkiyə adlı böyük bir çağdaş dövlət quruldu. O zaman bu gənc Türkiyə dövləti böyüdü, inkişaf etdi, zənginləşdi, dünyanın 20 zəngin dövlətinin sırasına qoşuldu və bu önəmli coğrafiyada artıq söz sahibi oldu. İndi bu qərblilər deyirlər biz keçmişdəki kimi at oynada bilmirik, Türkiyə də bizim sözü-müzü eşitmir. Deyirlər biz yenə keçmişdəki kimi işbirliyinə ge-

ma olmur və olmayacaq da. Bunların sonucu Türkiyənin milli və beynəlxalq səviyyədəki maraqlarına zidd olacaq. O mənada heç bir şey edə bilməyəcəklər. Türkiyə Cümhuriyyəti dövləti bu coğrafiyadakı milli mənfəətlərini qorumağa, həmçinin bu coğrafiyadakı beynəlxalq barış və sabitliyin, ölkələrin torpaq bütünlüyünün qorunmasına davam edəcək. Türkiyə Cümhuriyyəti böyük, zəngin, çağdaş, demokratik, dünyəvi, sosial, hüquq dövləti olaraq həyatına davam edə-

fərqli istiqamətdə cərəyan edəcək?

- HDP-də nə qədər cinayət dosyesi olan varsa, Türkiyə Cümhuriyyətinin qanunları və konstitusiya çərçivəsində onlar da gedib müstəntiqlərə ifadə verməlidirlər. Əks halda, polis gücü ilə məhkəmə qarşısına çıxacaqlar. Bunun başqa yolu yoxdur. Adi bir insan cinayətə yol verdiyi halda nə olursa, onların da toxunulmazlığı qaldırıldığına görə o olacaq. HDP fəaliyyətini durdura bilər. TBMM-in daxili nizamnaməsi-

yük və güclü dövləti olduğunu bilir. PKK bir terror təşkilatı olaraq yaşaya bilməyəcək. Dünyada PKK-dan ancaq Türkiyəni və türkləri təhdid etməkdən ötrü istifadə edirlər. Bu isə artıq o qədər də asan olmayacaq. Bu arada onu da deməliyəm ki, Azərbaycandakı hakimiyyətə, siyasi partiyalara, vətəndaş cəmiyyəti təşkilatlarına və ümumiyyətlə, Azərbaycan toplumuna, lütfən, ayıq olun, kürdçülərin əl-ayağını yığıs-dırın! PKK sürətlə İrandan, Rusiyadan və Türkiyədən işğal edilmiş Dağlıq Qarabağ və ətrafdakı hər gün boş şəhər və kəndlərə köçür, yeni binalar inşa edirlər. Kəlbəcərdə "Kızıl Kürdistan" qurular və onun toxumları ermənilərlə işbirliyi içərisindədir. Bu, Azərbaycan için böyük bir məsələdir, gec olmadan tədbirlər görülməlidir. Yoxsa sonra Azərbaycan bu problemin altından çıxma bilməz.

- Turqut bəy, Fətullah Gü-lənə bağlı da ABŞ-Türkiyə münasibətlərində gərginlik davam edir. Qərblə gərginliklər davam edərsə, 15 iyul dövlət çevrilişinə bənzər olaylar təkrarlana bilərmi?

- Yox. Artıq Türkiyənin gələcəyində belə bir olay ola bilməz. Türkiyə Cümhuriyyəti üçün bu, böyük bir dərs oldu. Hakimiyyət üçün də böyük bir dərs oldu. Bu mövzu Amerika ilə əlaqəli bir mövzudur. Amerika Fətullah Gülenlə əlaqədar tədbirlər həyata keçirə, fəaliyyətini məhdudlaşdırma bilər. Türkiyə və Amerika arasında münasibətlərin daha da gərginləşəcəyini zənn etmirəm. Üstəlik, bu, Türkiyənin də faydasına deyil. Təbii ki, əlaqələrin istiləşməsi bir az vaxt tələb edir. Bunun yolu da Suriyadakı

"Türkiyə-ABŞ münasibətlərinin gərginləşəcəyini zənn etmirəm"

çək.

- Turqut bəy, ötən gün Dəmirtaşın daha bir deputat

nə və mövcud qanunlara görə, Məclisin müəyyən sayda topla-ntılarına, komitə iclaslarına

və İraqdakı vəziyyətlə əlaqəli-dir.

□ Elşad PAŞASOY

Vahe Avetyanla Əkrəm Əylisinin dialoqu (fantaziya)

Samir SARI

- Salam, Əkrəm-can, necəsən, qardaş?
- Bərev dzez, Vahe. Yaxşıyam, inç pes yek?
- Mən də yaxşıyam, qardaş. Burda səni incitmirlər ki?
- Voç, axper can. Arada sizin dildə desək, davaçan deyirlər, yəni vətən xaini...
- Ara, onu mənə də deyirlər. Hələ ürəkləri soyumur, matniç də deyirlər. Yəni satqın. Dərd eləmə...
- Sən də bunu özünə vişt eləmə. Biz "vətən xainləri" dözümlü olmalıyıq. Yəni taneli, hamberatar. Adə, Vahe, sən mənim yazdıqlarımı oxumusan?
- Hə, oxumuşam. Axırncı yazdığını da, maşallah, bolori ermənilər oxuyub.
- İrok? Adə, bizimkilərin heç 1 faizi oxumayıb, amma 91 faizi söyür...
- Öz aramızdır, Əkrəm-can. Sən də bənti bir az çox eləmişən də. Zülmə qalsa, bizim axperlər sizə daha çox anardarutun ediblər, amma sən birtəfəli yazmışsan.
- Voç, Vahe. Bizimkilər də arada sizinkilərə çox anardarutun ediblər, hələ anhanqstutuyun da veriblər.
- Xətrimə deyirsən. Böyüyümsən, əkəmsən, amma mən öz azgımı, camaatımı tanıyırammı?
- Vahe, sənin bizimkilərin yanında olanları bilmirsən. Bax, görürsən, burda sənə necə hörmət qoyurlar. Amma mənim pensiyamı kəsiblər.
- A kişi, nə pensiya, nə tvoşak? Məni ölkədən qovublar ey. Sinnimin bu vaxtında otarakan olmuşam İsveçdə.
- Mən də gedirdim də. Aeroportda üzümə durdular ki, adam döymüsən. "Döydüyüm" adam iki mən boymadı. Sən astvas, mən adam döyənə oxşayıram?
- Nə bilim, vallah. Səni tanıyanlar deyir ki, cavanlıqdan davakarsan.
- A mard, davakarlıq başqa, ciğallıq başqa. Mənə ciğal deyirlər, amma davakar demirlər. Ciğal bilirsən nədi?
- Bilirəm. Biz ciğala anıvayel deyirik. Bizim camaatın o işdə üzü ağdır.
- Heç bizi demirsən. Biz anıvayellikdə sizdən geri qalmırıq. Məsələn, sənə, dolmanı birinci kim bişirib. Deyə bilirsən?
- Əkə, mənə, dolmanı birinci üzüm tənəyi əkənlər bişirib. Amma üzümü kimin birinci əkdini, düzü, bilmirəm.
- Bəs "Sarı gəlini" birinci kim oxuyub?
- Nə bilim, ay qardaş. Hər kim oxuyubsa, yenə oxusun da. Əllərindən alan var? Bunlar boş-boş şeylərdir.
- Bəs Qarabağ kimindir?
- Bax, bu yaxşı sualdır. Qarabağ sizindir. Mianşanak. Yəni birmənəli.
- Sən öl, inciyyərem. Ermənilərin də orda yaşamaq haqqı var.
- Kim nə deyir ki. Yaşasınlar da. Dinc otursunlar, yaşasınlar.
- Heç bilirsən, o vaxt, sovet dövründə Bakıda ermənilərlə necə can-ciyyə idik?
- Bilirəm. İrəvanda da o cür idi. Amma bizimkilər məhribanlığın içinə turd qoydular.
- Hə, bizimkilər də arada yapıdılar divara.
- Sizdə günah yox idi, hamısını bizimkilər elədi.
- Elə demə. Belə deyirsən ki, sənə davaçan, matniç deyirlər də.
- Bu məni sarsap eləmir, yəni qorxutmur.
- Sənə nə var, gedib oturmusan İsveçdə. Burda mənim ki-taqlarımı yandırırılar.
- Sovet vaxtı yazdıqlarını da? Onları niyə?
- Qurunun oduna yaş yandırmaq məsələsidir.
- Düzünü də, qardaş. Sən o "Daş yuxuları" Nobel mükafatı almaq üçün yazmışdın?
- Yox, ə, sən öl. Nə Nobel? Nobel aldığı deyildi, burdan-bura Nobel prospektinə çıxa bilmirəm. Amma sən İsveçdəsən, belə davam etsən, bir gün elə ordaca sənə mükafat verəcəklər. Deyləne görə, davaçanlara verirlər.
- Ara, mən sizin üçün çalışıram. Deyirəm, sülh olsun, barışıq olsun. Nobelyan mrtsanaki vecimə də deyil.
- Yəni versələr, götürməzsən?
- Niyə götürürəm? Bob Dilandan əskik oğlan deyiləm ki. Amma mükafatdan ötrü erməniliyimə sala bilmərəm.
- Öz millətini heç vaxt aşıqılama, axper.
- Bunu mənə kim deyir? Sən də öz millətinin qədrini bil, paron varpət. Yəni hörmətli ustad.
- Paronun artıq olsun.
- Arada gəl İsveçə, qonağım ol.
- Ağlın özünə getməsin, məni Bakı aeroportundan buraxmırlar.
- Gəl, belə edək. Mən mijnordutyunluq, yəni vasitəçilik edim, Azərbaycan hökuməti ilə sənin aranı düzəldim..
- Yox, axper, alınmayacaq. Sən mijnordutyunluq edincə, məni aşkharhik edəcəklər.

Erməni publisist Vahe Avetyanın Bakıya gəlişi ölkənin bir nömrəli müzakirə mövzusunə çevrilib. Qeyd edək ki, Sərkisyan rejiminin tənqidçisi, siyasi mühacir olan V. Avetyan artıq bir neçə gündür ki, paytaxtımızın qonağıdır və çox mühüm mesajlar verməkdədir. Onun iki qat əylirək Xocalı abidəsinin qarşısında baş əyməsi isə ölkə mətbuatının manşetlərini bəzədi.

pis xalq yoxdur. Pis siyasət, pis tərbiyə, tarix, ənənə, millətin pis yetişdirilməsi var. Ermənilər təxminən 130 ildir ki, daşnaqların təzyiqi altında uydurma tarixlərlə, yalançı "böyük Ermənistan" ideyaları ilə tərbiyə olunur, bu yalan ideologiyaların təsiri altındadır. Ona görə də az qala Qafqazda nə varsa hamısı ermənilərin adına çıxarılır və bu bir xəstəliyə çevrilir. Hətta Təbrizdə də göz dikirlər. Bütün bunlar şübhəsiz ki, xəstəlikdir. Lakin buna görə bütün erməni xalqına pis demək doğru deyil, yaxud bi-

Yəni bu cür adamlar var. Görür-lər ki, bu müharibənin heç bir gələcəyi yoxdur, Azərbaycan və Türkiyə türkləri ilə dil tapmasalar, ümumiyyətlə, Qafqazda yerləri yoxdur. Yəni bunu dərk edənlər var.

Vaxtilə Bakıda tanıdığımız insanlar var idi. Savaş başlamışdı, mən nəşriyyatda işləyirdim. Ermənilər gəlib deyirdilər ki, bu savaş erməni millətinin faciəsidir və Dağlıq Qarabağda, İrəvanda bizim əleyhimizə olan nə çap olunurdusa, hamısını götürüb, tərcümə edib bizə verirdi-

cələnən aksiyalara da rast gəlir. Bu onu göstərir ki, erməni hakimiyyəti yalnız Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasəti deyil, həm də öz xalqına qarşı represiv siyasət aparır.

Erməni millət vəkili parlamentdə açıq şəkildə demişdi ki, Qarabağ Azərbaycanındır, əl çəkmək lazımdır bundan. On dan əvvəl Artıryan var idi, hansı ki, ermənilərlə azərbaycanlılar arasındakı münaqişənin məhz Rusiya tərəfindən törədilməsi ilə bağlı açıq şəkildə mövqə ortaya qoymuşdu. Digər erməni

Yaxşı erməni

varmı...

Akif Nağı:
"Tarixi təcrübə onu göstərir ki, yaxşı erməni yoxdur"

Təbii ki, ictimaiyyətdə erməni mühacirinin ölkəmizə gəlişi birmənəli qarşılanmadı və bu, gözələnən idi. Bəziləri onun gəlişini təqdir edir, "ermənilərin də yaxşısı, pisi var" deyər fikirlər səsləndirir. Əksəriyyət kütlə isə bununla razılaşmadıqlarını bildirirlər.

Mövzunun aktuallığını nəzərə alaraq bir neçə tanınmış şəxsdən "yaxşı erməni varmı" sualına cavab öyrənməyə çalışdıq.

QAT sədri Akif Nağı: "Tarixi təcrübə onu göstərir ki, yaxşı erməni yoxdur. Nisbətən yaxşı bilib yaxına buraxdığımız, münasibət qurduğumuz ermənilər də müəyyən məqamda Azərbaycan xalqına qarşı arxadan zərbə vurub, xəyanət ediblər. Yüz illik bir tarixdə biz hələ görməmişik ki, ermənilər hansısa məsələyə obyektiv mövqə ilə yanaşsınlar. Belə bir təsəvvür yaranır ki, hansısa gözəgörünməz bir mərkəz var, ola bilsin ki, bu hansısa erməni kilsəsidir və ya mərkəzdir. Bu mərkəz erməniləri idarə edir və onların hamısını Azərbaycana qarşı düşmənçiliyə təbliğ edirlər. Ona görə də biz bu gün özümüzü aldatmırıq ki, Avetyan ya da digəri Bakıya gəlir. Avetyan Xocalı soyqırım abidəsinin qarşısında ürəkdən baş əyib. Amma bilinmir sona qədər səmimi olacaq, bu mövqədə olacaq ya yox. Ermənilərin bu günə qədər bizə qarşı apardığı siyasət bizdə ermənilərə inam yaratmağa imkan vermir."

Xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı isə ermənilərin hamısının pis olduğunu söyləməyin doğru olduğunu vurğuladı: "Dünyada

Sabir Rüstəmxanlı:
"Düşmənin də mərdi, namərdi var"

Ayaz Salayev:
"Çox yaxın erməni dostum mənə xəyanət etmişdi..."

zım tərbiyəmizdə düşmənçilik, aşıqılamaq yoxdur. Hazırda Dağlıq Qarabağda bizim vətəndaşlarımız var, sülh müqaviləsi bağlandıqdan sonra onlar Azərbaycanda qalacaqlar.

Ağır, çətin illərdə də ermənilərin içində özündə iradə tapıb sülhü təbliğ edən adamlar vardı. Hətta 1992-ci ildə biz Qazaxda çox çətin və gizli bir şəraitdə erməni yazıçıları ilə görüşmüşdük. Müqavilə imzalamışdıq ki, müharibə olmasın, savaş dayandırılınsın. Onda müharibə tam qızışmamışdı. Baltikyanı ölkələrin jurnalistləri, yazıçıların köməkliliyi ilə zəng vurmuşdular və oradan bir millət vəkili sakitcə, gizlin adla bura gəlmişdi. Parlamentlərinin adından, erməni millət vəkiliyərinin imzası olan məktub gətirmişdi ki, "biz banş istəyirik". Həmin millət vəkili Aşop Pleyan idi, o vaxtı onu mən qəbul etmişdim. Deyirdi ki, heç mən ora getmək istəmirəm.

Sərdar Cəlalov:
"Günahı erməni hakimiyyətinin apardığı siyasətdə görürəm, erməni xalqında deyil"

Həmid Herişçi:
"Bəli, yaxşı erməni var"

lər. O vaxt konfet buraxırdılar və onu üstünə təbliğatla bağlı yazı yazılmışdı. Bir xanım gətirib onu mənə verib demişdi ki, hətta Bakıda belə sizin əleyhinizə təbliğat gedir.

Bilirəm ki, erməni ziyalıların, başqa sadə insanların arasında, şübhəsiz, hələ də Azərbaycana rəğbətini itirməyən xeyli insanlar var və bunu inkar etmək mümkün deyil. Bu gün ermənilər bizə düşməndir, amma onların hamısını pis hesab etmək doğru deyil. Düşmənin də mərdi, namərdi var".

Sərdar Cəlalov: "Ermənistan dövlətinin bu gün Azərbaycana qarşı apardığı siyasəti oradakı siyasi hakimiyyət müəyyən edir, xalq deyil. Proseslərdən də görünür ki, həmin hakimiyyətin siyasətindən erməni xalqı kifayət qədər narazıdır. Zaman-zaman orda kütləvi aksiyalar olub, bu aksiyalar güclə yatırılıb. Hətta insan tələfatı ilə nəti-

ziyalılar var idi ki, onlar Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsində Azərbaycanın haqlı olduğunu etiraf ediblər. Yəni ermənilərin hamısı ədalətsiz, pis insanlar deyil. Vaxtilə almanlar II Dünya müharibəsini törətdilər və dünyada 50-100 milyona yaxın insanın tələf olmasına səbəb oldular. Lakin bu gün dünyanın yeni quruculuğunda alman xalqı yenə də öndədir. Yeni hakimiyyət dəyişdikdə xalqların da təbii tədvişliliyi olur. Beləliklə, mən günahı erməni hakimiyyətinin apardığı siyasətdə görürəm, erməni xalqında deyil".

Məşhur rejissor Ayaz Salayev isə qeyd etdi ki, nə qədər ki, torpaqlarımız azad olunmayıb, ermənilərə düşmən kimi yanaşmaq daha məqsədəuyğundur:

"Yaxşı erməni varmı" sualı son dərəcə mürəkkəb sualdır. Çünki vaxtilə çox yaxın erməni dostlarımdan biri mənə xəyanət etmişdi və hazırda Belarusda azərbaycanlılara qarşı bir jurnal buraxır. Ona görə də mənim təcrübəmdə bu barədə münasibət müsbət deyil. Amma Vahe Avetyan haqqında mən müsbət fikirdəyəm. Avetyanın gələcək addımları bu suala cavab ola bilər.

Sizə digər maraqlı bir fakt danışım. Tovuzda sənədi bir film çəkmişdim. Erməni jurnalisti mənə məktub yazdı ki, "Mən sizin filminizdən sonra başa düşdüm ki, biz necə türklərə münasibət bəsləyirik, siz də o cür bizə münasibət bəsləyirsiniz. Mən indi başa düşdüm, ağılıma gəlməzdi ki, bizə işğalçı kimi baxmaq, yanaşmaq olar. İndi gördüm ki, bu belədir və mənim fikirlərimdə çox şey dəyişdi". Təbii ki, belə adamlar haqqında danışanda mənfi bir şey demək istəməzdik. Sadəcə, mən elə düşünürəm ki, onların çoxları yanlış təbliğatla, aldadılmış tarixlə yaşayan insanlardır. Ermənilərin yaxşısı da, pisi də var, amma hələ ki torpaqlarımız azad olunmayıb, ermənilərə düşmən kimi yanaşmaq, mənə, məqsədəuyğun olar".

Tanınmış yazar, "Yeni Müsavat"ın jurnalisti Həmid Herişçi isə məsələyə bu cür mövqə bildirdi: "Bəli, yaxşı erməni var. Biz bunu erməni mühacir Vahe Avetyan və keçən ilin sentyabrında həyat yoldaşı və azyaşlı övladı ilə birlikdə Ermənistan-dan qaçaraq Azərbaycana gələn Ermənistan "Milli Azadlıq Hərəkatı" təşkilatının rəhbəri Vaan Martirosyanla bağlı keçirilən tədbirdə də gördük. Doğrudan da onların vətəndaş mövqələrini alqışlamaq lazımdır. Onlar bütün çətinlikləri aşıraya, heç bir maneəyə baxmayaraq Bakıya gəliblər".

□ Xəlida GƏRAY

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Prezidentlərin bu ilin sonuna ümid edilən görüşü də artıq belə görünür, baş tutmayacaq. Bu, o deməkdir ki, 2016-cı il də əvvəlki illər kimi nəticəsiz il olaraq, vaxtından əvvəl tarixə gömülür və Qarabağ problemi bütünlükdə ağır yükü ilə yeni ilə təhvil verilir. Hərçənd bu qəbildən daha bir görüş baş tutsaydı da, o, Qarabağ konfliktinin dinc həlli baxımından heç nəyi dəyişməyəcəkdi. Daha bir səbəbdən.

Məsələ ondadır ki, gələn ilin ilk üç ayı Ermənistanda parlament seçkiləri dönməsi olduğundan böyük ehtimalla, rəsmi İrəvan seçkiləri bəhanə edib daha bir neçə ay konstruktiv danışıqlardan yayınmağa və status-kvonu uzatmağa çalışacaq. Aydındır ki, seçki kampaniyası dövründə hakim rejim öz siyasi taleyi baxımından hər hansı riskli addım atmaqdan çəkinəcək. Aprel seçkilərindən sonra isə düşmən ölkə parlamentli üsul-idarəyə keçəcək və orada prezident deyil, yeni parlamentin seçəcəyi baş nazir əsas söz sahibi olacaq.

*****

"Təəssüf ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində ləngimə var". Bu sözləri Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyanov Bakıda İtaliyalı həmkarı ilə keçirdiyi mətbuat konfransında deyib. Nazir bildirib ki, Sankt-Peterburq görüşündən sonra irəliləyişə ümid olub.

"Bizdə ümid yaranmışdı ki, düz istiqamətdə işləyirik və nəticə ola bilər. Təəssüf ki, Ermənistan tərəfi irəliləyişə hazır deyil. Özləri də deyirlər ki, status-kvonu dəyişməyə hazır deyillər. Hazırda Hamburqda görüş planlaşdırılır. Azərbaycan tərəfi Hamburqda görüşə razılıq verir. İstəyərdim ümidverici söz deyim, amma görünür Ermənistan tərəfi məsələni ləngidir" - Azərbaycan XİN başçısı deyib.

"Həmsədrlər münaqişənin sülh yolu ilə həlli yönündə gələcək addımları üçün tərəflərlə işləməyə davam edir. Bu, çox vacibdir ki, tərəflər həmsədrlərlə və öz aralarında masa üzərində olan təklif və ideyalar, o cümlədən Vyana və Peterburq görüşlərində əldə

edilmiş razılıqların həyata keçirilməsi ilə bağlı ümidlə danışıq". Bunu isə APA-ya açıqlamasında Ermənistan xarici işlər nazirinin müavini Şavarş Koçaryanın danışıqlar prosesinin dayandığı barədə bəyanatına münasibət bildiren ATƏT-in Minsk Qrupunun amerikalı həmsədri Ceyms Uorlik deyib.

Amerikalı diplomat Dağlıq Qarabağdakı qondarma rejimin "konstitusiyaya dəyişikliklər etməsinə və separatçı rejimin adını "Artsax Respublikası"na dəyişmək niyyətinə də münasibət bildirib. "ABŞ, o cümlədən Ermənistan da daxil olmaqla, dünyada heç bir ölkə Dağlıq Qarabağdakı de-fakto rejimi tanımır. Ərazi bütövlüyü, öz müqəddəratını təyin etmə və güc tətbiq etməməyi özündə əks etdirən Helsinki prinsipləri əsasında bütün tərəflər üçün danışıqlar yolu ilə həllə nail olmaq istiqamətində işləmək çox vacibdir", - deyə diplomat qeyd edib.

"Biz dialoqu davam etdirmək üçün Hamburq görüşünü səbirsizliklə gözləyirik və hər tərəfli həllə gətirib çıxaracaq istənilən yollarla tərəflərlə işləməyə hazırıq", - deyə Uorlik söyləyib. Xatırladaq ki, Hamburqda ATƏT Xarici İşlər Nazirləri Şurasının toplantısı keçiriləcək. Toplantıda Azərbaycan, Ermənistan xarici işlər nazirləri və Minsk Qrupunun həmsədrləri də iştirak edəcək.

*****

Lakin XİN başçıları və həmsədrlərini Hamburq görüşü təbii ki, heç nəyi dəyişməyəcək. Çünki həmin görüşün uğurlu nəticəsi üçün real zəmin yoxdur, hazırlanmayıb. O üzəndə belə bir görüş olsa-olsa, formalizm, daha bir "quş" qoymaq xətrinə olacaq. Əslinə

"Qarabağ yükü" 2017-yə ötürülür - böyük müharibə riski ilə birgə...

Prezidentlərin əvəzinə nazirlərin görüşü nə verəcək? İşğalçı tərəf nə sülhə, nə də müharibəyə hazırdır, çünki...; **erməni ekspert:** "Bizim rahat nəfəs almaq üçün cəmi bir neçə ay vaxtımız qalıb..."

qalsa, danışıqlar prosesində real irəliləyiş üçün sülh prosesi ilk növbədə XİN başçıları səviyyəsində effektiv şəkildə aparılmalı və prezidentlərin görüşünə hazır anlaşma variantı təqdim edilməlidir.

Bu isə əlbəttə ki, Minsk Qrupu həmsədrlərinin nizam-lama prosesinə real dəstəyi olmadan mümkünsüzdür. Ötən illərin acı təcrübəsi də buna şəkk-şübhə yeri saxlamır. Vasitəçi dövlətlər isə belə görünür, aprel sindromundan sonra da Qarabağ probleminin həllində kardinal dəyişikliyə hazır deyillər. Səbəblər barədə kifayət qədər yazmışıq.

*****

Erməni mənbələrindən alınan məlumatlar da qarşı tərəfdə Məmmədyanov-Nalbəndyan görüşündə mühüm qərarların alınmasına ümid bəsləyən olmadığını göstərir. Musavat.com-un məlumatına görə, bunu müxtəlif erməni ekspertlərinin mətbuata verdikləri açıqlamalardan görmək olar. Məsələn, erməni politoloq, qondarma "DQR"-in keçmiş "xarici işlər naziri" Arman Məlikyanın fikrincə, Məmmədyanov-Nalbəndyan görüşü hərbi əməliyyatları durdurmaq üçün siyasi potensiala malik deyil.

"Danışıqlar masasında real tərəqqiyə nail olmaq üçün tamamilə yeni təkliflər gətirmək lazımdır. Yeni təkliflər isə erməni tərəfi təşəbbüskar və aktiv olmadığı təqdirdə avtomatik olaraq yaranan deyil. Erməni tərəfinin aktivliyi onun üçün vacibdir ki, "Madrid prinsipləri"nin və ya "sirlili" Kazan sənədinin praktiki tətbiqi zamanı bu, birtərəfli qaydada ərazilərin itirilməsinə və ya müharibəyə gətirib çıxaracaq. Nalbəndyan-Məmmədyanov görüşü hərbi əməliyyatların qarşısının alınması potensialını daşımır. Əminəm ki, rəsmi İrəvan üçün ikitərəfli görüşlərin əhəmiyyəti, öz danışıq mövqelərini tamamilə yenedən gözəndən keçirməsi ilə bağlı yarana bilər. Bu gün bizim müzakirəçilər təkcə masa üstündə olan nizamlaşma variantlarını rədd etməklə qalmayıb, həm vasitəçilərə, həm də Azərbaycan tərəfinə əsaslandırılmış alternativ təqdim etməlidirlər. Bu gün həmin alternativ variant mövcud deyil", - erməni politoloq bildirib.

Məlikyanın fikrincə, Ermənistan passiv və fəaliyyətsiz qaldığı şəraitdə heç kimdən ermənipərəst mövqəyə gözləyə bilməz. O, Ermənistanın hətta Asiya və İslam dünyasında

belə potensial müttəfiqlər cəlb etməli olduğunu qeyd edib. Məlikyan Azərbaycanın Avrasiya İttifaqına üzv olması ilə bağlı son zamanlarda mətbuatda gedən xəbərlərə də toxunub. Onun fikrincə, Azərbaycan bununla Qarabağla bağlı Rusiyadan müəyyən güzəştlər qoparmağa cəhd göstərir: "Bu, o deməkdir ki, bizim vəzifəli şəxslər yerlərdən tərpənməlidirlər. Bizim rahat nəfəs almaq üçün cəmi bir neçə ay vaxtımız qalıb. Lakin biz bu nisbi pauzadan da istifadə edə bilməsək, o zaman təşəbbüsü düşməne (*Azərbaycana-red.*) verməli olacağıq. Bu isə bizə on qat baha başa gələ bilər", - deyə erməni politoloq 1in.am-a verdiyi müsahibədə vurğulayıb.

Ermənistanın "Aravot" ("Səhər") qəzetinin yazarı Emma Gabrielyanın fikrincə isə indiki situasiyada həm Azərbaycan, həm də Türkiyənin Moskvadan müəyyən gözləntiləri var. "İndi biz təkcə Azərbaycan və Türkiyə haqqında erməniyyətlərinin təbliğat xarakterli bəyanatları ilə deyil, həm də Rusiya tərəfindən verilən müəyyən siyasi mesajlarla da üzləşmişik. Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlunun "Rusiyanın ermənilərin

Azərbaycanın işğal olunmuş 5 rayonundan çəkilməsi ilə bağlı ağıllı təkliflər irəli sürdüyünü və bu variantın müzakirə mərhələsində olduğunu" qeyd etməsi, Rusiya İşlər Nazirliyinin sözcüsü Mariya Zaxarovanın Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin Dağlıq Qarabağa muxtar status verilməsi ilə bağlı bəyanatına verdiyi şərhə "burada açar kəlmə "əgər tərəflər razılığa gələrsə" olub" deməsi bunu göstərir. Daha doğrusu, Moskva Əliyevin Dağlıq Qarabağın müstəqilliyinin tanınması üçün ona təzyiqlər göstərildiyini etiraf etdiyi bir vaxtda Ermənistan hakimiyyətinin onunla Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın tərkibində qalması ilə bağlı danışıqlara gedəcəyini düşünür?", - deyə Gabrielyanın məqaləsində qeyd olunub.

*****

Beləcə, şərhlərdən də göründüyü kimi, işğalçı ölkə nə sülhə, nə də müharibəyə hazırdır və "Qarabağ yükü" bütünlüklə 2017-ci ilə ötürülür. Bu da o deməkdir ki, müharibə riskləri də növbəti ilə keçir və Azərbaycan istənilən an aprel presedentini təkrarlamaq bilər - həm də bu dəfə daha geniş miqyasda.

Bir neçə gün əvvəl Milli Məclisin plenar iclasında "Kredit büroları haqqında" qanun layihəsi müzakirəyə çıxarılıb və qəbul edilib. Qanun layihəsi ekspertlər tərəfindən fərqli istiqamətlərdən dəyərləndirilib. Ekspertlərin qanunla, yaradılacaq kredit büroları ilə bağlı fikirləri fərqlidir. Qeyd edək ki, bürolar daha çox problemli kreditlərin həcmimin artmaması səbəbindən yaradılıb. Həmçinin bununla maliyyə-kredit sisteminə dayanıqlığın təmin olunması istiqamətində addımların atılacağı güman edilir.

Ekspert Vüqar Bayramov məsələ ilə bağlı müsəvat.com-a bildirdi ki, kredit büroları kredit təşkilatlarının birləşdiyi bir qurumdur: "Nəzərə alaq ki, inkişaf etmiş ölkələrdə kredit büroları özəl bürolar kimi fəaliyyət göstərirlər. Onların əsas məqsədi kredit verilməsi qaydalarının koordinasiya edilməsi, kredit verilməsi ilə bağlı konkret meyarların tətbiq edilməsindən ibarətdir. Avropada kredit büroları ilə bağlı ən yaxşı səviyyəyə malik ölkələrdən biri İrlandiyadır. Belə görünür ki, Azərbaycan İrlandiya təcrübəsini öyrənərək tətbiq etməyə çalışır. Güman olunur ki, bankların, eləcə də digər kredit təşkilatlarının bir qismi həmin bürolarda birləşəcəklər. Bunun da üstünlüyü ondan ibarətdir ki, kredit büroları banklara konkret meyarlar daxilində kreditləşmə həyata keçirməyə icazə verəcək. Avropa ölkələrində kredit büroları vasitəsi ilə vətəndaş kredit üçün müraciət edir və bu zaman da kreditə müraciət asanlaşır, sadələşir. Daha sadə mexanizmlə kredit verilməsi mümkündür. Bu, həm də kreditlərin verilməsindəki bir sıra

banklarda müşahidə edilən qeyri-rəsmi ödənişlərin, "şapka"ların aradan qaldırılmasına gətirib çıxara bilər. Şəffaflığın gücləndirilməsi baxımından vacibdir. Ona görə də Azərbaycanın bu praktikanı tətbiq etməsi yaxşıdır. Problemli kreditlərin həcmimin azalması, artımının qarşısının alınması baxımından da bu, vacibdir. Artıq konkret meyarların olması problemli kreditlərin optimalaşdırılmasına, həcmimin azaldılmasına imkan verə bilər. Burada çox vacibdir ki, kredit bürolarına hansı banklar qoşulacaq, hansı meyarlarla kredit büroları formalaşacaq. Burada dövlət dəstəyi də çox önəmlidir. Dövlətdən kənar bürolar fəaliyyət göstərsə də dövlət dəstəyi önəmlidir, dəstəyin verilməsinə ehtiyac var. İdeya bank sektorunda, kreditlərin verilməsində şəffaflığın gücləndirilməsi baxımından cəlbədidir. Bu ideya yalnız birmənalı şəkildə onunla bağlı ola bilər ki, hansı banklar kredit bürolarında təmsil olunacaqlar. Eyni zamanda dövlət hansı səviyyədə büroların dəstəklənməsini həyata keçirəcək".

Kreditləşmə sahəsində İrlandiya təcrübəsi...

Vüqar Bayramov: "Kredit büroları şəffaflığın gücləndirilməsi baxımından vacibdir"

Ekspert Natiq Cəfəri isə müsəvat.com-a açıqlamasında qeyd edib ki, kredit bürolarının yaradılmasında məqsəd ümumi olaraq odur ki, kredit borclarının qaytarılması ilə məşğul ola biləcək qurumların yaradılmasına ehtiyac yaranacaq: "Bir də banklarda kredit risklərini minimuma endirmək üçün büroların rəylərinə ehtiyac yaranacaq".

Qeyd edək ki, ölkənin ilk özəl kredit bürosunun

səhmdarı olmaq istəyən maliyyə qurumlarının sayı artıq 20-yə çatıb. Azərbaycan Banklar Assosiasiyasının məlumatına görə, ölkədə fəaliyyət göstərən kommersiya banklarından daha biri ölkədə yaradılması gözlənilən ilk özəl kredit bürosunda pay almaq üçün müraciət edib. Məlumatla görə, söhbət "Amrahbank" ASC-dən gedir. Bununla da büronun səhmdarı olmaq istəyən bankların sayı 18-ə çatıb. Digər banklar "Accessbank", "AFB Bank", "AGBank", "Atabank", "Bank Avrasiya", "Bank of Baku", "Bank Respublika", "Expressbank", "Kapital Bank", "Muğanbank", "NBC Bank", "PAŞA Bank", "Rabitəbank", "Turanbank", "Unibank", "Yapı Kredi Bank

(Azərbaycan) və "Ziraat Bank (Azərbaycan)" ASC-lərdir. Bundan başqa, "TBC Kredit" MMC bank olmayan kredit təşkilatı və "PAŞA Sığorta" ASC də büroda pay almaq niyyətini bildirib. "Çox güman ki, ilk özəl kredit bürosunda Azərbaycan tərəfinin payı bu maliyyə qurumları arasında bərabər bölünəcək",- deyərək ABA-dan "report.az" a qeyd ediblər. Xatırladaq ki, büronun nizamnamə kapitalının 2,2 milyon avro olması nəzərdə tutulub. Bu məbləğin 51 faizini və yaxud 1,122 milyon avronu İrlandiyanın "Creditinfo" şirkəti təmin edəcək. Qalan 49 faizlik hissəni və yaxud 1,078 milyon avronu isə Azərbaycandakı payçılar ayıracaq.

□ RÖYA

"İcbari tibbi sığorta ciddi problemləri həll edəcək"

Fikrət Yusifov: "Azərbaycanın səhiyyə sistemi bu sistemin tətbiqinə artıq hazırdır"

İcbari tibbi sığorta problemi yenidən aktuallaşmış. Bir müddət əvvəl Nazirlər Kabinetinin etdiyi dəyişikliklər dövlət xəstəxanalarında pulsuz tibbi xidmətin ləğvinə səbəb olacaq. Dövlət və bələdiyyə adından yaradılan tibb müəssisələrinin publik hüquqi şəxs statusunda fəaliyyət göstərəcəyi bildirilir. İndiyə qədər dövlət adından yaradılan tibb müəssisələri qeyri-kommerciya hüquqi şəxs kimi fəaliyyət göstərmişdir. Azərbaycanda publik hüquqi şəxs statusunda fəaliyyət göstərəcək dövlət xəstəxanaları qismən, bələdiyyə xəstəxanaları isə əsasən pullu xidmət göstərəcəkdir. Nizamnaməyə əsasən indiyə qədər dövlət xəstəxanalarının vəzifəsi pulsuz tibbi xidmət göstərmək olub. Əksər ekspertlər dəyişikliyi məhz pullu tibbi xidmətə keçid kimi qiymətləndirirlər.

İqtisadçı alim Fikrət Yusifov isə məsələ ilə bağlı müsəvat.com-a açıqlamasında bildirdi ki, icbari tibbi sığortanın tətbiqindən bütün tərəflər qazanmış olacaq: "İcbari tibbi sığorta, sadəcə olaraq, vətəndaşları keyfiyyətli tibbi xidmət və dərmanla təmin etməyə yardım edən bir sistemdir. Azərbaycanda icbari tibbi sığortanın tətbiqini nəzərdə tutan qanunun qəbul edildiyi vaxtdan 17 il keçir. Nə qədər uzun olsa da, bu dövrü icbari tibbi sığorta sisteminin tətbiqi üçün hazırlıq dövrü kimi dəyərləndirmək olar. Azərbaycanın səhiyyə sistemi bir çox ölkələrin geniş şəkildə istifadə

etdiyi icbari tibbi sığortanın tətbiqinə artıq hazırdır. İcbari tibbi sığortanın tətbiqi ilə səhiyyə sisteminə indiyə qədər mövcud olan bir sıra ciddi problemlərin həllinə nail olmaq mümkündür. Ən başlıcası isə Azərbaycan vətəndaşı bu sistemin tətbiqindən sonra tibb müəssisələrində etibarlı və keyfiyyətli tibbi xidmət ala biləcək imkanları qazanacaq".

Ekspertin sözlərinə görə, yeni qaydalarla keyfiyyətli tibbi xidmət göstərə bilməyən tibb müəssisələrinin sonrakı taleyi sual altında olacaq: "Yeni sistemin tələblərinə cavab verə bilməyən belə tibb müəssisələrinin tədricən sıra-

dan çıxacağı şübhəsizdir. Çünki sistemin imkanlarından istifadə edən hər bir tibb müəssisəsi ilə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi müqavilə bağlayacaq və müqavilənin qüvvədə olduğu müddətdə həmin müəssisə tərəfindən göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinə nəzarətə həyata keçirəcəkdir. Müqavilə müddətində əhaliyə göstərilən xidmətlərin keyfiyyətində kənarlaşmalara yol verilərsə belə tibb ocaqları ilə növbəti dövr üçün müqavilə imzalanmayacaq. Bu isə tibb

müəssisəsinin maliyyə vəsaitlərindən məhrum edilməsi demək olacaq. Bunu nəzərə alan tibb müəssisələri müqavilə şərtlərinə tam əməl edib, əhaliyə yüksək tibbi xidmət göstərmək yolunu seçməyə məcbur olacaqlar. Bu sistemin deyərdiyimiz prinsiplərə söykənərək ən yüksək səviyyədə xidmət göstərə bilməsində aparıcı rol İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin məsələlərə nə qədər obyektiv və düzgün yanaşmasından asılı olacaq. Bu səbəbdən agentliyin

Nazirlər Kabinetinin yanında dan, icbari tibbi sığortanın tətbiqi üçün tam münbit bir şəraitin mövcud olduğunu demək olar. Ortada bir problem var ki, bu da ölkədə sığorta bazarının zəif olması ilə bağlıdır".

Ekspertin fikrincə, tibbi sığortanın tətbiqi bu sistemin də inkişafına təkan verəcək bir amil olacaq: "İcbari tibbi sığorta sisteminin tətbiqi səhiyyə sisteminin maliyyələşməsində ciddi keyfiyyət dəyişikliklərinə səbəb olacaq. Çünki artıq işəgötürən müəssisə öz işçisi üçün ayırdığı icbari tibbi sığorta vəsaitlərinin maksimum səmərəli xərclənməsində, və onun çox qısa vaxt ərzində əsaslı müalicə olunmasında maraqlı olacaq. Digər tərəfdən, İcbari Tibbi Sığorta Agentliyi ayrılan vəsaitlərin maksimum səmərəli xərclənməsinə çalışacaq. Belə nəzarət İcbari Tibbi Sığorta Agentliyi yaradılıb və onun rəhbəri təyin edilib. Bu struktur artıq fəaliyyət göstərməkdədir. Qanunun qəbul edildiyi vaxtdan ötən müddət ərzində ölkədə çoxsaylı yeni, müasir tibb avadanlıqları ilə təchiz edilmiş xeyli sayda tibb ocaqları və diaqnostika mərkəzləri yaradılmışdır. Demək olar ki, bu gün ölkənin bütün rayonlarında müasir tələblərə cavab verən müalicə-diagnostika mərkəzləri və klinikalar fəaliyyət göstərirlər. İndi ölkəmizdə xaricdə yüksək tibbi təhsil almış və xüsusi ixtisaslaşmış tibbi xidmətlərdən istifadə etmək imkanları qazanacaq".

F.Yusifov qeyd edib ki, bu gün Azərbaycanda icbari tibbi sığortanın tətbiqi üçün heç bir problem yoxdur: "Bu sistemin tətbiqini nəzərdə tutan qanunvericilik bazası mövcuddur və "İcbari tibbi sığorta haqqında" Qanun hələ 28 oktyabr 1999-cu ildə Milli Məclis tərəfindən qəbul olunub. Ölkə prezidentinin sərəncamı ilə Dövlət İcbari Tibbi Sığorta Agentliyi yaradılıb və onun rəhbəri təyin edilib. Bu struktur artıq fəaliyyət göstərməkdədir. Qanunun qəbul edildiyi vaxtdan ötən müddət ərzində ölkədə çoxsaylı yeni, müasir tibb avadanlıqları ilə təchiz edilmiş xeyli sayda tibb ocaqları və diaqnostika mərkəzləri yaradılmışdır. Demək olar ki, bu gün ölkənin bütün rayonlarında müasir tələblərə cavab verən müalicə-diagnostika mərkəzləri və klinikalar fəaliyyət göstərirlər. İndi ölkəmizdə xaricdə yüksək tibbi təhsil almış və xüsusi ixtisaslaşmış tibbi xidmətlərdən istifadə etmək imkanları qazanacaq".

□ RÖYA

Ölkə mətbuatında, sosial şəbəkələrdə Azərbaycanda Ermənistanın idxal etdiyi "Nutella" şokoladlarının satılması ilə bağlı videoların yayılması. Yayılan videoda şokoladın qabının üzərindəki etiketdə məhsulun idxalçısının Ermənistan şirkəti olduğu yazılır.

Amma bu məlumat daha bir etiket vasitəsilə gizlədilib. Həmin etiketdə isə məhsul haqda məlumatlar Azərbaycan dilində təqdim olunur. Yalnız bu etiketi qopardıqdan sonra erməni şirkəti barədə məlumat çıxır - Slav Qrup QSC Yerevan, Axtanaki 1/1, Ermənistan Respublikası.

"Yeni Məsəvat" olaraq, mövzunu bir qədər də araşdırdıq və bir sıra faktlar əldə etdik. Öncə qeyd edək ki, Azərbaycanda bir sıra məhsulların üzərində həm də ermənicə yazılar mövcuddur. Məsələn, Bakıda mağazalarda satılan "Monpasye" şirniyyatının dəmir qabına vurulan Azərbaycan dilində etiketi qopardıqdan sonra onun altında məhsulun tərkibi haqqında ilk olaraq erməni, qazax və rus dillərində yazı olduğunu görürük.

Bu barədə daha öncə də araşdırma aparmışdıq və məlum olmuşdu ki, hətta bu kimi məhsullara Azərbaycan dilində etiket vurulduqda istehsal tarixi ilə bağlı da səhvlərə yol verilir. Sonradan vurulan etiketdəki istehsal tarixi, ori-

jinal etiketdə olduğundan bəzən bir neçə ay fərqli olur. Yeni təkcə dil deyil, məhsulun keyfiyyəti məsələsi də bizi narahat edə, sağlamlığımızı ciddi təhlükə yarada bilər. Hətta bir çox hallarda Azərbaycan dilində olan etiketlər məhsulun qabından böyük hazırlanır və kənarları qaba yapışmamış qalır.

Qayıdaq Ermənistanın idxalı olduğu bildirilən "Nutella"ya. Ölkəyə "Nutella", "Rafaello", "Ferro-ro Roshen", "Kinder" məhsullarını "Engin LTD" MMC idxal edir. Bu MMC İtaliyanın "Ferrero" şirkətinin 2003-cü ildən eksklüziv distribüteridir. Öyrəndik ki, şirkət Azərbaycana təkcə şokoladların deyil, yuyucu məhsulların ("Ariel", "Tide", "Fairy", "Comet", "Ace" və sairə), bəzi uşaq salfetlərinin də idxalını həyata keçirir. Lakin yuyucu vasitələrin üzərində ermənicə hər hansı yazıya rast gəlmədik. Bəzilərinin üzərindəki etiket standartlarına uyğun olmasa da, üzərinə yazılan yazılar qazax, rus, Azərbaycan və alman dillərində idi. Etiketlərin bir çoxlarının

Azərbaycanda erməni "izi" olan məhsullar

Eyyub Hüseynov: "Məhsulun üzərində ermənicə yazılması problem deyil, əsas məsələ idxalçının Ermənistan olmasıdır..."

vurulmasında standartlara əməl olunmayıb.

Mütəxəssislər hesab edir ki, ölkədə etiketlə bağlı problemlər mövcuddur və hətta onlar, "n" saydadır. Lakin məhz "Nutella" məhsulu ilə bağlı məsələ digərlərindən fərqlənir. Belə ki, yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, bir çox məhsulların üzərindəki etiketdə ermənicə yazıya rast gəlmək olur. Qanun bunu qadağan etmir. Nazirlər kabinetinin 94 sayılı qərarında qeyd olunur ki, əmtəə bazarında olan bütün mallar xarici dille

yaşa, Azərbaycan dilində də markalanmalıdır.

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov "Yeni Məsəvat" a bildirib ki, "Nutella" ilə bağlı araşdırmalar aparıb və bir sıra faktları üzə çıxarıb. Onun sözlərinə görə, gün ərzində məhsulla bağlı 50-dən çox zəng alır: "Bu gün (dünən-red) də bir istehsalçı həmin "Nutella"nı nümunə gətirmişdi. Etiket bizə deyir ki, mal Azərbaycana Ermənistan-dan gətirilib. Məhsulu ölkəyə gətirən "Engin" şirkətinin əməkdaş-

ları mənə sənədlər təqdim etdilər. Həmin sənədlərdə göstərilir ki, mal Azərbaycana Polşadan idxal olunur. Yəni də etiketə qayıdaq. Onun üzərində ştrix kodunu xüsusi proqram vasitəsilə oxumağa cəhd etdik. Lakin proqram kodu oxumadı. Daha dəqiq desək, kodun mənşəyi məlum olmadı. Ştrix koddakı ilk iki rəqəm göstərdi ki, bu, İtaliya məhsuludur. Lakin bizə təqdim edilən sənədlər-

də göstərilir ki, məhsul Azərbaycana birbaşa Polşadan idxal olunur. Əgər buna inansaq, o zaman istehsalçının və "Engin" şirkətinin günahı var ki, mali düzgün markalamayıb, şirkət isə düzgün markalanmayan mali idxal edib. Buradan belə çıxır ki, mal ya kontrabanda yolu ilə Azərbaycana daxil olub, ya da "Engin" şirkəti Ermənistan-dan özünü gətirib. Şirkətin Azərbaycana gətirdiyi bir çox məhsullar var. Ancaq onların üzərində idxal tərəfinin Ermənistan olduğu müşahidə edilməyib. Məhsulun üzərində ermənicə yazılması problem deyil, əsas məsələ idxalçının Ermənistan olmasıdır".

Onu da qeyd edək ki, "Engin" LTD MMC-nin rəsmi nümayəndəsi mətbuata açıqlamasında da E. Hüseynova göndərdiyi sənədlərdə olduğu kimi bildirib ki, məhsulu Azərbaycana Polşadan idxal edilib.

□ Əli RAİS
□ Fotolar müəllifindir

Azərbaycandakı və xaricdəki müharibə veteranlarına qayğı - müqayisə kimin xeyrinədir?

Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Hadi Rəcəblinin Qarabağ müharibəsi veteranlarına və əlillərinə tətbiq edilən və ya təklif olunan imtiyazlarla bağlı səsləndirdiyi qalmaqallı fikirlər bir sıra məsələləri gündəmə gətirib. Azərbaycan və digər ölkələrdə müharibədə iştirak edən və sağlamlıqlarını itirən şəxslərlə bağlı görülən işlər, onlara göstərilən münasibət və yaşayışları müqayisə edilir.

"Qarabağ Qaziləri" İctimai Birliyinin sədri Etimad Əsədov Azərbaycanı qonşu ölkələrlə belə müqayisə etdi: "Konkret rəqəmlər söyləmək çətinidir. Qonşumuz İranda İraq müharibəsinin şəhidlərinə, əlillərinə qarşı münasibət həddindən artıq yüksəkdir. Dünyanın heç yerində o münasibət müharibə iştirakçılarına göstərilir. O ölkədə şəxsən olmuşam. Əlillərin ofis, kino zalı, istirahət parkları və şadlıq saraylarında olmuşam. Dövlətin onlara qayğısı, faizsiz kreditlərin uzun müddətə verilməsi, pulsuz müalicə çox yüksək səviyyədədir. Onların məşinlərinin şüşələrində xüsusi etiket var. Ona görə onlar polisə getməzlər. Qardaş Türkiyədə də yüksək qayğı var. Bizim pulla 90-100 min civarında şəhid ailələrinə yardım edilir. Nəqliyyatdan pulsuz istifadə edilir, yüksək səviyyədə mənzillər tikilir. Şəhid və qazi ailəsinin bir üzvü mütəlak məcburi qaydada dövlət qulluğuna götürülür. Hərbi

Etimad Əsədov: "Bu məsələdə İranda müqayisə olunacaq dövlət yoxdur"

çevriliş cəhdindən sonra bu, iki nəfərə çatdırıldı. Bir ailədən şəhid varsa, həmin ailənin iki üzvü dövlət qulluğuna götürülməlidir. Eşitdiyimə görə, Ukraynada da şəhid ailələrinə 30-40 min civarında qan pulu verilir. Amma bizdə 11 mindir. Bu da verilmir. 2014-cü ildə Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarına əsasən, həmin pul ödənilməlidir, lakin hələ də verilmir. Həmçinin Rusiyada veteranlara yüksək qayğı göstərilir. Onların da gəzəş və imtiyazları var. Bizdə də bunlar var. Amma düşünürəm ki, yetərincə deyil. Pulsuz dərmanların veril-

Üzeyir Cəfərov: "Veteranların itirdikləri sağlamlığın qarşısında bu nədir ki?"

məsi ilə bağlı xəstəxanalarda böyük problemlər var".
Hərbi ekspert, Qarabağ döyüşçüsü Üzeyir Cəfərov öncə Ukrayna və Belarusda veteranlara xüsusi güzəştlər olduğundan söz açdı: "Azərbaycan Rusiya, Ukrayna, Belarus və digər ölkələrlə xüsusi sənəd imzalamışdı ki, müharibə veteranlarımız bu ölkələrə gedəndə onlara müəyyən güzəştlər olsun, nəqliyyat, müalicə və digər məsələlərdə. Amma təəssüflərlə deyirəm ki, bir neçə il bundan əvvəl bu, bizdə ləğv olundu. Səbəbini bazar iqtisadiyyatı,

azad sahibkarlıq və digər məsələlərlə bağladılar. Veteran təşkilatlarının Hadi Rəcəbli ilə son görüşlərində olmadım. Məni dəvət belə etmədilər. İştirak etsəydim, sual verədim ki, Vətən müdafiəçisi azad sahibkarın da həyatını, torpağını qorumur ki, imtiyazları bu adla ləğv edirlər. Rusiya, Belarus və digər MDB ölkələrində veteranlara böyük güzəştlər verilib. Veteranlar kommunal və digər məsələlərdə dövlətin qayğısını üzərində daim hiss edirlər. Müharibə veteranı kimi deyə bilərəm ki, 2012-ci il mayın 1-dən dövlətdən bir qara qəpik belə almırıq. Mənim kimi minlərlə veteran 2012-ci ildən Səlim Müslimovun özfəaliyyəti nəticəsində müavinətdən məhrum olmuşuq. Bədnam ermənilər müharibə veteranlarına 50 dollar pul verirlər, Rusiyada bunun miqdarı təxminən 100 dollar civarındadır. Ukraynada da çox böyükdür. Bu ölkələrdə hətta nəqliyyatda müharibə əlillərinə yer verməklə bağlı xüsusi qaydalar var. Hadi Rəcəbli deyir ki, dövlət mənzil və avtomobilləri pulsuz verir. Veteranların itirdikləri sağlamlığın qarşısında bu nədir ki? Türkiyədə qazilərə çox böyük güzəştlər edilir. Bizdə özlərinə əziyyət verib bu məsələlərlə ciddi şəkildə məşğul olmur. Azərbaycanda bu qədər veteran təşkilatlarının olmasına da ehtiyac yoxdur".

□ Cavanshir ABBASLI

Bank sektorunda minlərlə işçinin ixtisarı gözlənilir

Ekspertlər yeni işsizlər ordusunun yaranmağa başladığını vurğulayırlar

Ölkənin bank sektorunda ciddi ixtisarlara gözlənilir. Ekspertlər minlərlə vətəndaşın işsiz qalacağından narahatdırlar. Bəzi rəqəmlərə görə, ilin sonunadək işini itirən bank işçilərinin sayı on min nəfərə çata bilər.

Ekspert Natiq Cəfəri məsələ ilə bağlı müsahibə zamanı açıqlamasında bildirib ki, ixtisarlara gətirdikcə daha böyük həcmdə olacaq və daha geniş sahələrə əhatə edəcək. Ekspert Əkrəm Həsənov isə qeyd edib ki, yalnız fəaliyyətinə xitam verilən bankların işçiləri işsiz qalmırlar, həm də fəaliyyətdə olan bankların filialları bağlandıqca, işsizlərin sayı artır: "Banklar əksər filiallarını bağlayıb. Bu proses davam edəcək". Ə.Həsənovun sözlərinə görə, bank sistemində ixtisarlara get-gedə artacaq: "Özü də bu, yalnız bankların bağlanması ilə bağlı deyil. Halbuki bu da aktualdır. Bağlanan bankların işçiləri işsiz qalırlar. Amma bundan sonra da bir neçə bankın bağlanması gözlənilir. Amma hətta fəaliyyətdə olan, bağlanmayacaq banklar da ən azı filiallarını bağlayırlar. Bu da iqtisadi aktivliyin azalması ilə əlaqədardır. Buna görə də bankların artıq bu qədər işçiyə ehtiyacı yoxdur. Hətta bank filialları bağlanırsa, deməli, işçilər kütləvi şəkildə işlərini itirir. Banklarda işsizləşmiş ştatlar var, kiminsə dostudur, qohumudur, tanışdır, yığıb doldurublar banklara. Buna görə də banklar işçilərinin sayını indi çətinliyə düşdükcə azaldırlar. Belə şəraitdə əsasən ixtisar olunacaq şəxslər ya savadsız şəxslər olacaq, ya da arxası olmayan şəxslər işdən çıxarılacaqlar".

Qeyd edək ki, bir müddət əvvəl əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslimov bildirmişdi ki, işini itirmiş 2700 bank işçisi işsizlik müavinəti almaq üçün müraciət edib.

Ekspert Azər Mehtiyev "Exo"ya açıqlamasında bildirib ki, bank sektorunda işsizlərin sayı əhəmiyyətli dərəcədə arta bilər: "Çünki Azərbaycanda "bankların batması" prosesi hələ başa çatmayıb". Onun sözlərinə görə, yaxın zamanlarda maliyyə müəssisələrində yenə azalmalar ola bilər, belə ki, fəaliyyət göstərən banklarda ştatların ixtisarı davam edəcək: "Hazırda bank strukturlarının və əməkdaşlarının optimallaşdırılması prosesi gedir. Neftin qiyməti yüksək olan zamanlarda verilən əsassız yüksək faizli kredit hesabına maliyyə müəssisələrinin qazanları çox idi. Ona görə də əməkdaşların sayını artırmaqla işlərini genişləndirməyi özlərinə rəva bilirdilər. Amma elə ki, manat devalvasiyaya uğradı və banklar vaxtı keçmiş kreditlərlə üz-üzə qaldılar, bank əməkdaşlarının kütləvi ixtisarı başladı". Ümumiyyətlə ölkədə işdən azad edilən bank əməkdaşlarının sayının 10 minə çatacağı proqnozlaşdırılır.

□ RÖYA

Masallıda bələdiyyə sədri vətəndaşın torpağını satıb

Gəyəçöl kənd sakini Şəhla Əliyeva: "Təhqirlərə dözməyib neçə dəfə intihar etmək istəmişəm"

Bu günlərdə Masallı rayonu Gəyəçöl kənd sakini Şəhla Haşim qızı Əliyeva redaksiyamıza gələrək torpağının bələdiyyə sədri tərəfindən qanunsuz olaraq satılmasından şikayətlənib. Vətəndaş bildirib ki, onun icazəsi olmadan kənd bələdiyyə sədri heyətyanı sahəsini satın alır. Ş.Əliyevanın sözlərinə görə, buna qarşı öz etirazını bildirdiyi üçün daim təzyiq və təhdidlərlə üz-üzə qalıb:

"Atamın ölümündən iki il sonra məlum oldu ki, kənd sakini Cavidan Şükürov evimizin yerləşdiyi heyətyanı sahəmizi almaq istəyir. Mən bununla razılaşmadım. Bir gün Bakıdakı qohumlarımgildən geri qayıtdıqda heyətimizdə tikinti üçün çoxlu daşlar töküldü-

yün və heyətimizin hasara alındığını gördüm. Anamdan bunun səbəbini soruşdum. Anam dedi ki, ərazi nümayəndəsi Afərin Şükü-

rov və bələdiyyə sədri Bəybala Əsədov bildirib ki, guya bizim torpaqlar artıqdır və buna görə əlimizdən alacaqlar. O da məsələni belə görüb, rəsmi surətdə məktubla bələdiyyə sədri-nə müraciət edib. Mən bələdiyyə sədrinə bildirdim ki, heç olmasa icazəsiz əlimizdən alırsınızsa, onu mənə satın. Məktubuma cavab olaraq bildirildi ki, təsərrüfatdan ayrılmalısınız. Bu barədə də müraciət etdim. Lakin bu dəfə cavab gəldi ki, anan razı deyil. Anamdan bu barədə soruşdum, o isə dedi ki, "bala, başını bəlaya salma, odla oynama". Anladım ki, anamı qorxudublar. Lakin mən Şirvan Məhkəməsinə müraciət etdim. Bundan sonra isə mənə qarşı təzyiqlər başladı. Bələdiyyə sədri və adamları gəlib heyətdəcə məni təhqir edir, söyür, ölümlə hədələyirlər. Bununla bağlı 102 xidmətinə də müraciət etmişəm. Lakin bir xeyri olmadı. Gəlib evi daşa basırlar, məni bununla qorxutmağa çalışırlar. Məsələni belə görüb prezidentə, Heydər Əliyev Fondunun

rəhbəri Mehriban Əliyevaya, Ailə, Qadın, Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinə müraciət etdim, Hicran Hüseynovaya məktub göndərdim. Az qala hər gün gəlib məni təhqir edir, başıma oyun açacaqları ilə hədələyirlər. Bu yolla məni kənddən didərgin salmağa çalışırlar, çünki artıq evimizdə qala bilmirəm. Təhqirlərə dözməyib neçə dəfə intihar etmək istəmişəm. Aidiyyəti orqanlardan xahiş edirəm, mənə köməklik etsinlər".

Qeyd edək ki, mətbuatda Gəyəçöl bələdiyyəsi haqqında bir neçə dəfə şikayət dolu yazılar dərc olunub. Məlumatlarda bildirilir ki, bələdiyyə sədri Bəybala Əsədov tutduğu vəzifəsindən kənarlaşdırılsa da öz yerini gəlini Xəyalə Əsədovaya təhvil verib. Lakin "ad" gəlininki olsa da "dadi" və idarəçilik yenə də Bəybala Əsədovaya məxsusdur və o öz əməllərinə davam etməkdədir.

Məsələ ilə əlaqədar qarşı tərəfin də mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

□ Xalidə GƏRAY

Əkrəm Həsənov

Banklar vətəndaşları kütləvi şəkildə məhkəməyə verir

Banklar son aylarda əhalini kütləvi şəkildə məhkəmələrə verir. Borclu vətəndaşlar isə özlərini müdafiə edə bilmədiklərindən əksər hallarda məhkəmələri uduzurlar. Bu, artıq ciddi bir şəkil almağa başlayıb. Ekspertlər borcluların məhkəmələrdə hüquqlarını qorumasının vacibliyini vurğulayırlar. Həmçinin bankların məhkəmələrlə işbirliyi də narahatlıq yaradır.

"DəmirBank"ın Ağsu filialı demək olar ki, rayon sakinlərinin böyük əksəriyyətini kredit borcuna görə məhkəməyə verir. Hər gün keçirilən məhkəmə proseslərinin çoxunda bu bankın iddialarına baxılır. İnsanların sosial durumunun ağır olduğu bir zamanda maaş alan borcluların maaşlarından 50 faiz tutulur. Onsuz da ağır durumda yaşayan sakinlərin ailələrini nə ilə dolandıracaqları nə bankların, nə də məhkəmələrin vəcibinə deyil. Kredit borcunu heç kim kefindən gecikdirmir. Elə ailələr tanıyıram ki, evində xəstə valideyni və ya övladı var. Hər aptekə gedəndə də bir paket dərman almağa məcburdur. İşləyən vətəndaşların aldığı məvacibin əlli faizi bankın iddiasına əsasən tutulur", - deyir rayon sakini bildirir.

Ekspert Əkrəm Həsənov məsələ ilə bağlı musavat.com-a bildirib ki, bankların son vaxtlar məhkəmələrə müraciəti kütləvi hal alıb: "Əksər hallarda vətəndaşlar özlərini müdafiə edə bilmirlər. Onlar yardımsız qalanda, banklar birmənalı olaraq prosesi udurlar. Həm də banklar məhkəməni öz istedikləri kimi, istedikləri şəkildə udurlar. İstənilən halda vətəndaşın banka borcu varsa, ödəniş etmərsə, bank məhkəməyə verir udacaq. Amma söhbət ondan gedir ki, hansı məbləği tələb edəcək? Yəni bir vətəndaş məhkəmə prosesində etiraz edib, faiz dərəcələrinin çox yüksək olduğunu bildirir, bunun azaldılmasını tələb edir. Yaxud zaminin məsuliyyət daşmadığını deyir. Mübarizə aparan vətəndaşlar prosesdə nəyə nail olurlar. Əgər məhkəmədə vətəndaşlar özlərini müdafiə edə bilsələr, vəziyyət acınacaqlı olmur. Amma əlbəttə, vətəndaşlar özlərini müdafiə etməzlərsə, vəziyyət birmənalı şəkildə bankların xeyrinədir. Təəssüf ki, əksər hallarda məhz belədir. Vətəndaşlarda belə bir əhval-ruhiyyə var ki, bankları məhkəmədə udmaq mümkün deyil. Bu fikri banklar özləri dövrüyyəyə buraxırlar. İstəmir ki, vətəndaşlar onlara qarşı məhkəmələrdə mübarizə aparsınlar. Amma demək olmaz ki, banklar həmişə vətəndaşları udub. Keçən həftə Antikollektor bir bankı məhkəmədə udub. Biz zəmin müdafiə edirdik. Məhkəmə onu zəminlik öhdəliyindən azad etdi".

Ekspertin sözlərinə görə, məhkəməyə verilən vətəndaşlar əksər hallarda özlərini müdafiə etməzlər və məhkəmədə məğlub olurlar: "Daha aktiv olanlar sahibkarlardır. Özlərini məhkəmədə müdafiə edirlər və udurlar. Yəni sahibkarların bankların udduğu hallar var. İstənilən halda, bir sıra vətəndaşlar var ki, onların hətta məhkəməni udmaq şansı olmasa belə, ən azı, məhkəmədə vaxt udmaq şansı var. Bu, əslində vətəndaşın xeyrinədir. Tutaq ki, əksər hallarda vətəndaşın ödəniş qabiliyyəti yoxdursa, maraqlıdır ki, icra halını optimal şəkildə uzatdır. Bəzi hallarda vətəndaşın girovu varsa belə, ona sərf edir ki, bu proses xeyli müddət çəksin, girovunun qiyməti düşsün və sonra özü həmin girovu əldə etsin. Sadəcə, təəssüf ki, vətəndaşlar bu imkanlardan əksər hallarda istifadə etməzlər".

□ Rəyfa RƏFİYEVA

Elan

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu! Əziz oxucular, xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün zəng etməyiniz və ya email (kioskum.az@gmail.com aillto:kioskum.az@gmail.com) yazmağınız kifayətdir. Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvanə çatdırırıq! Telefon: (012) 434-93-01

Kişilər!!! Axırcı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Siz nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtıdan tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalxması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərminsiz müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)
Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com
doktor Vaiz Səmədov.

Maraqlı peşə sahiblərindən biri də açar ustalarıdır. Ev, maşın, ofisimizin açarını itirən kimi ağılımıza ilk gələn məhz onları axtarmaq olur. Əməkdaşımız Məğrur Mərdlə birlikdə biz də açarçı axtarışına çıxmışdıq, amma açar üçün deyil, bu sənət sahiblərinin güzəranı, qayğıları haqda söhbətləşmək üçün.

rik. Amma neyləyək, çörəyimiz bundan çıxır..."

Ustadan başına qəribə hadisələr gəlib-gəlmədiyini soruşduq. Dediyyə görə, işini ehtiyatlı tutduğu üçün heç vaxt xoşagəlməz olayla qarşılaşmayıb. Ehtiyat tədbirlərindən biri də odur ki, hər bir ustanın düzəltdiyi açarın üstündə onun nişanəsi olur: "Mən adi bir məftillə istənilən qifili açma bilərəm. Elə bir qifil yoxdur ki, onu açma bilməyim. Çox təkliflər edilir ki, "gəl, filan

lisə çağır, qonşularını şahid kimi gətir ki, bilim, həmin ev doğrudan da sənindir. Amma açarın üzünü çıxardanda sənəd tələb etmirəm. Həm adamın üz-gözünə baxanda onun fırıldaqçı, yoxsa dürüst adam olduğunu anlayıram.

O gün polis reisi məni çağırtdırıb deyir ki, "eşitmişəm açarçı xartdığı müştərilərin yanına düşüb gedirsən". Dedim ki, "rəis, mən işimi ehtiyatlı tuturam ki, sonradan bir problem yaşama-

çıxartmıram. Hər ustanın çıxartdığı açarın üstündə özünün nişanı olur, başımız sonra ağrımasın deyər. Biri düzəltsin, sonra gəlib məni niyə aparsınlar ki..."

Söhbətimizin bu məqamında usta başına gələn maraqlı hadisədən danışdı: "Bir dəfə azərbaycanlı bir qadın almaniyalı kişiye ərə getməyə hazırlaşmış. Evdən özü öz qızillərini oğurlayıb sonra da polisə şikayət etmişdi ki, guya evə oğru girib. Ona kim

Azərbaycanlıların ölüm səbəbi - dəhşət saçan statistika

Hər il mindən çox insanı səhlənkarlıq üzündən itiririk...

Ölkədə hər fəslin özünəməxsus ölüm səbəbləri var. İnsanlarımız yayda dənizdə boğulur, qışda dəm qazında. Həmçinin yol qəzalarında, ailə münafiqələrində də xeyli itkilər veririk.

Bu dəhşət saçan statistika nəzər saldıqda, məsələnin nə qədər ciddi olduğunu anlamaq mümkündür...

Dəm qazından boğulma halları

İnsanların ölümünə səbəb olan hallardan biri də dem qazından zəhərlənmədir. Qarşından qış fəslə gəlir və artıq dem qazından zəhərlənmə, boğulma halları ilə bağlı mətbuatda xəbər axını başlayıb. Azərbaycanda hər il qış aylarında dem qazından xeyli sayda insan dünyasını dəyişir. İlk olaraq onu qeyd edək ki, dem qazı zəhərlənməsi bir qrup qazın, radon, metan, gəzəyi, karbonmonoksit, xardal və təbii qazların istənmədən və ya zərərli tənəffüsü nəticəsində meydana gəlir. Karbonmonoksit qazına məruz qaldıqda qandaki hemoqlabinin 20%-i karboksihemoglobinə çevrildiyi üçün baş gicəllənməsi və baş ağrısı ilə başlayan ilkin əlamətlər özünü göstərir.

Nisbət 50% olanda huş itirilir, 60-70% nisbətində isə artıq ölüm gerçəkləşir.

Bakı Şəhər Təcili və Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Stansiyasının baş həkimi Rauf Nağıyevin lent.az-a açıqlamasına görə, ötən ay ərzində (oktyabr) dem qazı zəhərlənməsi ilə bağlı ümumilikdə 53 çağırış daxil olub. Onlardan 38 nəfər xəstəxanaya yerləşdirilib. Bu rəqəm getdikcə artır. Eyni zamanda nəzərə alaq ki, bu hələ Bakıya aid statistika. Bölgələrdə də dem qazından zəhərlənənlərin sayı kifayət qədərdir.

Yol qəzaları nəticəsində ölümlər

Azərbaycanda avtomobil qəzaları nəticəsində də dünyasını dəyişənlərin sayı kifayət qədərdir. Hətta demək olar ki, bu rəqəmlər fantastik həddədir. Xüsusilə də bu ilin avqust ayında təxminən hər iki gündən bir ölümlə nəticələnən yol qəzası baş verdi. Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin yol qəzaları ilə bağlı yaydığı məlumata görə, 2016-cı ilin 9 ayı ərzində respublika ərazisində 1499 yol-nəqliyyat hadisəsi qeydə alınıb. Bu qəzalar nəticəsində 571 nəfər həlak olub, 1555 nəfər yaralanıb. Lakin məlumatda o da qeyd olunur ki, 2015-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə qəzaların sayı 164 fakt (9,9%), həlak olanların sayı 95 nəfər (14,3%), yaralananların sayı 191 nəfər (10,9%) azalıb.

Bakı şəhəri ərazisində isə ümumilikdə 490 yol-nəqliyyat hadisəsi qeydə alınıb. Bu hadisələr nəticəsində 138 nəfər həlak olub, 515 nəfər yaralanıb. 2015-ci ilə müqayisədə yol-nəqliyyat hadisələrinin, həlak olanların və yaralananların sayı uyğun olaraq 110 fakt (18,3%), 37 nəfər (21,1%), 130 nəfər (20,2%) azalıb.

Qəzalarda ölənlərin sayı ötən illərlə müqayisədə azalsa da, göründüyü kimi, yenə də qənaətbəxş sayılmaq.

Ölkədə son zamanlar ailə-məişət münafiqəsi zəminində baş verən hadisələr nəticəsində ölənlərin sayı az deyil. Belə ki, son aylar mediadan da göründüyü kimi, ailə-məişət zəminində baş verən münafiqələr nəticəsində xüsusilə kişilərin xanımlarını öldürməsi halları xeyli artıb.

Bu statistika nəzər saldıqda, dəhşətli rəqəmlərin şahidi ola bilərik. Belə ki, rəsmi statistika görə, bu ilin 9 ayı ərzində qadınlara qarşı 4552, o cümlədən zorakılıqla bağlı 1747 cinayət qeydə alınıb. Cinayətlərin hər səkkizindən biri ailə-məişət münafiqəsi zəminində baş verir.

Azərbaycanlıların il ərzində ölüm səbəbi bunlarla bitmir. İl ərzində qida zəhərlənmələri, dostun-dostu, qohum-qohumu bığaqlaması, güllələməsi hallarına da tez-tez rast gəlirik.

Həmçinin yay fəslində ən çox ölüm dənizdə, çaylarda baş verir. İnsanların suda batmalarına səbəb kimi ya müvafiq səddən daha irəli getmələri, yaxud da spirtli içki qəbul etmələri ən çox qeyd olunan hallardır. Belə ki, bu il çimərlik mövsümü ərzində 37-40 nəfərin boğulma halı qeydə alınıb.

Əli RAIS

"Bir məftillə istənilən qifili açma bilərəm"

Əməkdaşımızın ilk peşəsi ekskavatorçu olmuş açarçı ilə maraqlı söhbəti; **Usta Qədir: "Öz qızillərini oğurlayan qadın gəlib mənə dedi ki..."**

Qarşıma çıxan açarçı isə "Nəriman Nərimanov" metro stansiyasının yaxınlığında açıq hava şəraitində fəaliyyət göstərən Qədir usta oldu. Yaxınlaşıb hal-əhval tutub söhbətləşmək istədik. Usta danışmaq istəməsə də sonradan maraqlı söhbətimiz alındı:

"Mənə Qədir usta deyirlər..."

Soruşursuz ki, "necəsiniz?" Necə olacam ki, hazırda bu sənətə deyər, qiymət verən yoxdur. Əvvəllər sovet dövründə az da olsa, sənətimizə dəyər verirdi. Amma indi... O gün qalstuk geyinən bir müştəri gəlib deyir ki, açarın üzünü çıxart. Sonra soruşur ki, "haqqı nə qədər edəcək?" Deyirəm ki, 1 manat. Qayıdıb mənə deyir ki, "Keçən dəfə açarı bir yerdə 20 qəpiyə çıxartdırmışam". Məgər 20 qəpiyə açar üzü çıxardarlardı? Belə adamları, sadəcə, sənətdən anlayışları yoxdur. Zamanında ermənilər mənim başıma and içirdi. Onda da deyirdilər ki, erməni ustaları bu sahədə daha yaxşıdır. Bəs indi axı bu sənətdə ancaq özümü-zük. Biz isə həmişə yalnız başqa millətlərin sənətkarlarına dəyər veririk, özümü-zük dəyərləndirə, sevmə bilmirik".

- Sizə dəyər verilmir deyəndə nəyi nəzərdə tutursunuz?

- (Əli ilə yolun o biri tərəfində yerləşən binanı göstərir) Bax o binada bir gəlin yaşayır. Demək, bir gün körpəsini yatırıb mağazaya gedib. Geri qayıdanda evin qapısını açma bilməyib. Gəlib mənə yalvar-yaxar etdi ki, qapını açım. Gedib kömək etdim. Mənə o qədər alqış etdi ki, "Ay usta, çox sağ ol, Allah sənə cansağlığı versin". Bax, dəyər budur...

Ekskavatorçuluqdan açarçılığa...

Sən demə, Qədir usta əvvəllər ekskavatorçu imiş: "1977-ci ildən 1994-cü ilə qədər ekskavatorda işləmişəm. Sonradan açarçılıq sənəti mənə asan gəlidiyi üçün bu sənətə başladım. 22 ildir ki, açar düzəldirəm. Bu sənətlə məşğul olmaq mənə elə də çətin olmadı, çünki hər ikisi elə dəmir-dümlərlə bağlıdır. Sovet dövründə bu sənətdə işləyənlər güne indiki pulla 50-60 manat qazana bilirdisə, indi güne 10 manat qazananda sevinirəm."

qapının qifilini aç". O zaman deyirəm ki, evin kağızını göstər, polisin çağırılmasa, evin açarını

inanardı ki. Stolun üstündə 5 min manatlıq notbooku deyil, guya onun 2 minlik qızillərini götürüblər. Ondan əvvəl isə açarı plastiline batırıb izini götürmüşdü ki, guya evin açarı bir dənədir və onun üzünü çıxardım. Cavab verdim ki, "mən dəliyəm, ya sən çox ağıllısən?" Nə qədər dedi, razı olmadım. Qifili öz açarı ilə açanda qifilə heç bir iz düşmür, amma başqa açar salınanda bilinir".

Qədir usta ilə söhbətimizdən xeyli keçməsinə baxmayaraq bir müştəri belə olsun gözə dəymədi. Soyuq və açıq havada dəzgahla işləyən usta və yüzə yaxın açarlar isə öz müştərisini gözləməkdə idi. Ustanın sözlərinə görə, hər gün işə çıxır, hətta qarlı və yağışlı hava belə onun işindən edə bilmir: "Yağış, qar üçün xüsusi çətim var... İşləyirik, vergimizi də hər ay ödəyirik. Ayda təxminən 50-60 manat Ticarət Departamentinə vergi verirəm. Amma bir daha deyirəm, bizim sənətimizə camaat qiymət vermir. Bir də görürsən ki, müştəri deyir ki, bu açardan 2-sini çıxart. Hazırlayıram, gəlib götürəndə deyir ki, "mən bir dənə sifariş etmişəm". Beləcə açar da zay olur. İndi durub o müştəri ilə dalaşası deyiləm ki. Kiçik oğlum da mənim sənətimi davam etdirir. Bu gördüyünüz dəzgahın kiçiyi ondadır. Bu sənətin hər bir çətinliyinə artıq öyrəşmişik".

"Tanınmışlara axı açar lazım deyil..."

"Tanınmışlardan kimə sizə müraciət edibmi", - deyə sual verib söhbətimizi bir qədər də uzatmağa çalışırıq. **Usta isə bu sualımıza bir qədər könülsüz cavab verir:** "Yox, olmayıb. Tanınmışlara axı açar lazım deyil... (Bir qədər fikrə gedir - X.) Amma bir dəfə gözəl aktrisasımız Kübra Əliyeva gəlmişdi. Onun da işi alınmadı, getdi".

Qədir usta boş zamanlarında qəzet oxuduğunu, ölkədə baş verən olayları izlədiyini də bildirdi: "Əvvəllər qəzet çox oxuyardım. Ötən gün erməni mühacir Vahe Avetyanın Bakıya gəldiyini eşitdim. Bizim torpaqlarımızı işğal altındadır. O, Bakıya hansı məqsədlə gəlir? Bəs bizim şəhidlərimiz?! Onların qanı yerdə qalsın? Mən onun ölkəmizə gəlişini qəbul etmirəm".

Xalidə GƏRAY

MÜSAVAT

Son səhifə

N 249 (6570) 9 noyabr 2016

Siqaret çəkən qadın hər 5 ildə ölümə 8 faiz yaxınlaşır

Kanadanın Albert Universitetinin mütəxəssisləri hesab edirlər ki, hətta nadir halda belə siqaret çəkən qadınlar daha erkən ölür. Onların hesablamalarına əsasən, qadının siqaret çəkməyə davam etdiyi hər 5 ildə ölüm təhlükəsi 8 faiz artmış olur. Alimlər ABŞ-da 1976-cı ildən aparılan 30-55 yaş arası yüz min qadının iştirak etdiyi böyük milli tədqiqatın nəticələrini təhlil ediblər. Müəyyən edilib ki, hətta gün ərzində 1-14 arası nadirən siqaret çəkən qadınlarda ani ürək dayanması ilə əlaqədar erkən ölüm riski kifayət qədər artıqdır.

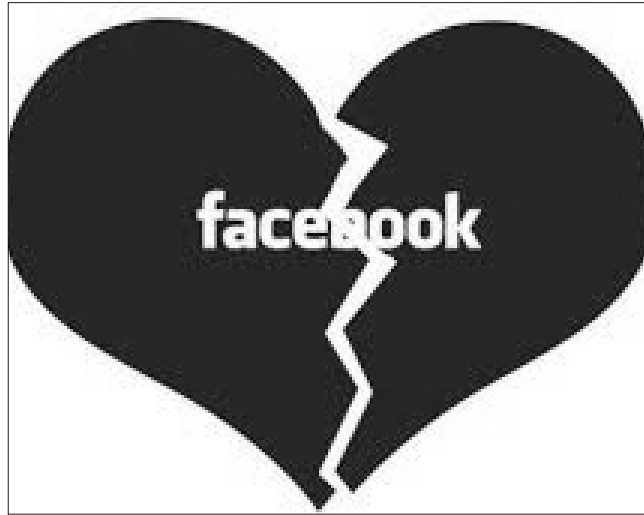
Yanan siqaretin ucundakı istilik 900 selsi dərəcə, ağızdakı istilik isə 30 dərəcəyə bərabərdir. Bu istiliklər səbəbiylə bütün yarpağında olan maddələr dəyişmə uğrayır və yeni kimyəvi maddə yaranır. Bir nəfəs siqaret tüstüsündə 300 milyon dənəcik olduğu müəyyən edilib.

Gündə bir paket siqaret çəkən insanın minlərlə dəfə içə çəkmə hərəkəti etdiyini nəzərə alsaq, orqanizmə daxil olan zərərli kimyəvi maddələrin miqdarını asanlıqla anlamaq olar. Siqaret tüstüsündə olan əsas maddələr kokain və morfi qədər asılılıq yarada bilər. Nikotin qanda oksigen daşınmasına mane olan və ölümə yol açan maddədir.

Facebook cütlükləri niyə boşadır?

"Slater and Gordon Lawyers" hüquq şirkətinin mütəxəssisləri tərəfindən aparılan araşdırmadan maraqlı nəticələr ortaya çıxıb. Məlum olub ki, facebook ailələrdə boşanma hallarına 5 il əvvəlkindən daha çox təsir edir. İstifadəçilərin əksəriyyəti sosial şəbəkələrə görə nikahlarını pozmağa qərar verirlər.

Sorğuya görə, hər yeddinci britaniyalı həyat yoldaşı sosial şəbəkələrdə həddən artıq vaxt keçirdiyi üçün boşanma haqqında fikirləşir. Demək olar ki, respondentlərin yarısı facebook-da həyat yoldaşının hesabını gizli olaraq yoxlayır. Sorğuda iştirak edən hər beşinci şəxs həyat yoldaşı ilə sosial şəbəkəyə görə dalaşır. Ər-arvadların təxminən 25%-i həftədə bir dəfə facebooka görə mü-

bahisə edir.

Cütlüklərin 17%-i internetdə həyat yoldaşı haqqında hansısa informasiyanı gördüyü

üçün hər gün ailədə dava-dalaş olur. 58%-dən çox insan öz hesab parolunu həyat yoldaşına söyləyir.

Bu səhər yeməyini yeməyin!

Şimali İngiltərədəki "Bear Grill" kafesinin rəhbərliyi qərribə bir səhər yeməyi menyusu hazırlayıb. Bu yeməyin ümumi kalorisi 8 min kilokaloriyə çatır. Amma bu səhər yeməyini dadmaq istəyənlər daha sonra səhhətlərində yarana biləcək hər hansı problemə görə kafe sahibindən narazı olmayacaqları ilə bağlı ərizə yazmalıdır. "Hibernator" adı verilən səhər yeməyi menyusuna aşağıdakılar aiddir: 4 yumurtadan ibarət qayğanaq, 8 sosiska, bekon, kartofdan hazırlanmış kotlet, 4 yumurtadan və pendirdən hazırlanmış omelet, 4 vafli, 4 ədəd qızardılmış çörək, puding. Bundan başqa, səhər yeməyinə pomidor, göbək, kartof fri də daxildir. Müəssisəsinin rəhbəri Mark Uaynder bildirib ki, artıq 20 nəfər ziyarətçi bu səhər yeməyindən dadıb, amma axıra çatdırıb bilməyib. İngilis iş adamı deyib ki, kiminsə "Hibernator"u sona qədər yeyəcəyinə ümid etmir. Bu nəhəng səhər yeməyinin qiyməti isə 19.95 funtdur. (32 dollar) Kafedə həmçinin "Hibernator"un uşaqlar üçün olan mini versiyasını da hazırlayıblar.

Gül qoxusu yaddaşı gücləndirir

Son illərdə aparılan araşdırmalara görə, yataq otağında gül saxlamaq əldə edilən məlumatların yaddaşa yerləşdirilməsini gücləndirir. İnsanlar fasiləsiz olaraq gül iylədikləri üçün yaddaşları güclənir və huşsuzluq arxa plana keçir. Yuxu əsnasında gül qoxusu altında olmaq yeni alınan məlumatları daha güclü bir şəkildə beyinə hopdurur. Bu səbəbdən də həkimlər yaddaşı zəif insanlara oturdularını, yatdıqları otaqlarda gül saxlamağı məsləhət görürlər. Səhər oyananda gül suyu ilə yuyunmaq, ya da gün boyu gül qoxusu və ya gül suyu istifadə etmək yaddaşınızı güclü edər və unutkanlığı məğlub edə bilər.

QOÇ - Səhər saatlarından ovqatınız bir qədər aşağı olsa da, saat 11-dən sonra hər hansı gərginliyin şahidi olmayacaqsınız. Bu gün aldığınız bütün işgüzar təklifləri qəbul edin.

BUĞA - Bütün vacib planlarınızı günün birinci yarısına təyin edin, xüsusən də əgər bu, iş və maliyyə ilə bağlıdırsa. Nahardan sonrakı müddətdə isə daha çox neytrallıq nümayiş etdirin.

ƏKİZLƏR - Daxili səsini qulaq asın. Düşünməyin ki, hər şeyin sonudur. Əgər bunu bacarsanız, təxminən saat 12-dən etibarən proseslərin müsbətə doğru dəyişməsinin şahidi olacaqsınız.

XƏRÇƏNG - Günün ümumi mənzərəsi qonaqbəxş olduğundan nəzərdə tutduğunuz işlərin böyük əksəriyyətini reallaşdırmağa biləcəksiniz. Bu istiqamətdə sizə köməklik göstərənlər də olacaq.

ŞİR - Fəaliyyətinizdə mövcud olan boşluqları doldurmaq üçün mütləq təcrübəli, həm də etibarlı insanların məsləhətlərindən yararlanın. Unutmayın ki, "qara zolağ"ın sonuna çatmışsınız.

QIZ - İttiham və giley-güzarınızı bir tərəfə atın. İndiki çətin mərhələdə bu həl heç bir müsbət nəticə verən deyil. Danışmaqdan əvvəl enerjinizi toparlayıb yarımçıq işlərinizə davam edin.

TƏRƏZİ - Bu gözəl təqvimdə hər kəslə duyğusal davranın. Kiminsə qəlbini qırmağa, zəhmətini aşağılamağa çalışmayın. Saat 16-19 aralığında olduqca uğurlu mərhələdən keçəcəksiniz.

ƏQRƏB - Bürcünüzdə aktivləşən planetlər sizə primitiv görünən bəzi məsələlərin aktivləşməsinə səbəb olacaq. Amma gərək özünüz də fəal olasınız. Doğmalarınızla münasibətləri qaydasına salın.

OXATAN - Nəzərinizə çatdırmaq ki, bu gün planlarınız kosmik sürətlə reallığa yaxınlaşacaq. Etibar etdiyiniz adamların dəstəyindən də yararlanmağa çalışmalısınız. Uzaq yola çıxmaq fikrinə düşməyin.

OĞLAQ - Fəaliyyət göstərdiyiniz obyektlərdə mümkün qədər mübahisələrdən qaçın. Əks təqdirdə, iş qrafikiniz pozulacaq. Ulduzlar qarşı tərəfin obyektiv fikirlərinə hörmətlə yanaşmağı tövsiyə edir.

SUTÖKƏN - Həftə ərzində görəcəyiniz bütün işləri nahara qədər qətiləşdirin. Əks təqdirdə sonra buna vaxt tapmayacaqsınız. Bu gün səfərə çıxmaq, pul riski etmək uğursuzdur.

BALIQLAR - Sizi indiki passiv nöqtədən tərpədə bilən adamlarla rastlaşacaqsınız. Bu səbəbdən ünsiyyətdə olduğunuz hər kəslə mülayim davranın. Bütün astroloji mənbələr qurtulacağınızı bildirir.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Sürücülərə qərribə cəza

Amerikada maşınını qadağan olunmuş ərazidə park edən sürücülərə qərribə cəza üsulu tətbiq olunacaq. Qadağaya məhəl qoymayan sürücülərin maşınlarının ön şüşəsinə iri, sarı lövhə vurulacaq. Bu lövhə şüşənin bütün hissəsini tutacaq və üzərində siqnalizasiya olacaq. Sürücü lövhəni qoparmaq istədiyi anda siqnalizasiya işə düşəcək.

Qeyd edək ki, lövhəni götürüb yoluna davam etmək istəyənlər telefon vasitəsilə cəriməni ödəməli, sonra telefonuna gələn kodla lövhəni açmalıdır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 4.750